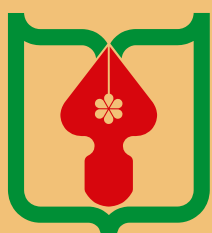

PEDAGÓGUSFÓRUM

A Szlovákiai Magyar Pedagógusok Szövetségének lapja ■ VIII. évfolyam ■ 2009. október ■ 8. szám ■ Ára: 0,66 € (20,-Sk)

*„Jót s jól! ebben áll a nagy titok.
Ezt ha nem érted,
Szánts és vess,
s hagyjad másnak az áldozatot.”*

(Kazinczy: A nagy titok)

Jelentés az SZMPSZ Országos Választmányának üléséről

A Szlovákiai Magyar Pedagógusok Országos Szövetsége Országos Választmánya 2009. október 24-én Rimaszombatban a Regionális Pedagógiai Központnak helyet adó Magyar Közösségi Ház tanácstermében tartotta ülését. Az ülést az SZMPSZ elnöke, Pék László nyitotta meg.

Pelle István, alelnök az évi tagdíjak rendezésével, a tagság nyilvántartásával és az iskolák adatbázisának frissítésével kapcsolatban adott tájékoztatást. Jókai Tibor, az SZMPSZ Központi Iroda vezetője a pályázatok lebonyolításáról, a területi választmányok könyveléséről számolt be. Ezután az országos elnökség, a társulások, a regionális központok és az egyes területi választmányok tevékenységéről hangzottak el beszámolók.

Az ülésen a Pedagógusfórum főszerkesztőjeként rövid értékelést tartottam a lap koncepciójával kapcsolatban. Beszámolómban kitértem az előzményekre, a Fodor Attila által szerkesztett Híreink, majdan az ezt követő Pedagógusfórum fontosságára, melyet hosszú éveken keresztül Lendvai Tibor szerkesztett. A lap továbbra is elsődleges céljának tekinti, hogy az oktatási intézményeinkben zajló eseményekről, jubileumi ünnepekről, a pedagógiai tevékenységről, elsősorban a Pedagógusszövetség alapszervezeteinek tevékenységéről számoljon be. A területi választmányok elnökeinek beszámolójából kiderült, hogy sok eseményről nem számolnak be kollégáink a lapban, pedig tanácsos lenne, ha a Pedagógusfórum olvasói is tájékoztatást kapnának az iskolák és a Pedagógusszövetség sokrétű tevékenységéről. Értékelésem végén arra ösztönöztem a jelenlévőket, hogy adjanak hírt az iskolák életéről, küldjenek képes beszámolókat közoktatásunk háza tájáról. A szerkesztőség nevében köszönetemet fejeztem ki mindazoknak a pedagógusoknak, akik rendszeresen publikálnak a lapban.

A tanácskozás második részében Ádám Zita, alelnök az SZMPSZ szakmai programjait, a továbbképzési programokat ismertette. Pék László a nyelvtörvény-módosítás gyakorlati kérdéseit boncolgatta, illetve az iskolai alkalmazottakról szóló törvényből adódó feladatokra és lehetőségekre tért ki. Az Óvodapedagógiai Társulás működésének fontosságát is kiemelte.

Hecht Anna, alelnök a beiratkozási eredményeket elemezte. A vitában Fibi Sándor, az Iskolavezetők Országos Társulása elnöke többek között a Comenius Pedagógiai Intézettel, a pozitívan elbírált pályázatok anyagi támogatásának elosztásával, a Pázmány Péter Alapítvány kuratóriumi tagságának összetételével kapcsolatban fejtette ki véleményét. Az ülés Pék László zárszava után a határozatok felolvasásával és elfogadásával ért véget.

–hábé–

Az Országos Választmány tudomásul veszi az elnök, a titkár, a területi választmányok és a társulások elnökeinek, a regionális központok vezetőinek, valamint a Pedagógusfórum főszerkesztőjének tájékoztatását a 2009 első félévében kifejtett tevékenységről.

Az Országos Választmány felhatalmazza a Szövetség elnökét és a Comenius Pedagógiai Intézet Igazgatótanácsának Szövetségünk által delegált tagjait, folytassák tovább a tárgyalásokat a Selye János Egyetem vezetőivel a Selye Egyetem Comenius Pedagógiai Intézete további működtetéséről, különös tekintettel a magyar nyelven megvalósítandó pedagógus-

us-továbbképzési programok kialakítása és megvalósítása érdekében. A képzések során a SECPI továbbra is számoljon a közoktatásban tevékenykedő szakemberekkel, valamint az iskolák és a régiók igényeivel az Intézet által akkreditált továbbképzési programok megvalósításakor.

Az Országos Választmány feladatul adja a területi választmányok elnökeinek, szorgalmazzák, hogy a TV hatáskörébe tartozó iskolák, iskolai intézmények következetesen tájékoztassák a Pedagógusfórum szerkesztőségét az általuk szervezett rendezvényekről.

Az Országos Választmány a 2010-ben tartandó közgyűlés

időpontjával 2010. május 15-ét (vagy május 22-ét) jelölte meg. A közgyűléssel kapcsolatban **felkéri:**

- a) A TV-k elnökeit, hogy a TV közgyűlését legkésőbb 2010.március 31-ig (javasolt időköz: március 1 – március 31)
- b) Az alapszervezetek elnökeit, hogy az alapszervezet értékelő ülését legkésőbb 2010. február 26-ig tartsák meg.

Az Országos Választmány a pedagógusok rozsnói országos találkozásának időpontjával 2010. március 26-27-ét jelölte meg.

2010-ben emlékezünk meg Szövetségünk megalakulásának 20. évfordulójáról. Az évforduló megünneplésével kapcsolatban a Választmány

- 1) **feladatul adja** a Szövetség elnökének és alelnökeinek, hogy az Elnökség legközelebbi ülésére dolgozzák ki és terjesszék elő az évforduló megünneplésére vonatkozó javaslatukat
- 2) **felkéri** a TV-k és az alapszervezetek elnökeit, hogy a Szövetség eddigi tevékenységét bemutató kiadvány anyagának összeállításához 2009 végéig gyűjtsék össze a rendelkezésükre álló fotó- és egyéb dokumentumokat.

Tartalom

Jelentés az SZMPSZ Országos Választmányának üléséről	2
Mit teszünk a múzeumba mi, szlovákiai magyar pedagógusok?	3
Új tanítási – tanulási módszerek a digitális oktatásban	4
Sikeres volt az elmúlt tanév az Ipolysági Magyar Tanítási Nyelvű Gimnáziumban	5
A letehetősebb diákokkal való törődés fizikából a szlovákiai magyar középiskolákban	6
Fizikában tehetséges diákok felkutatása, gondozása a Selye Gimnáziumban	7
Új feladatok és kihívások előtt	7
Mit HOZOTT (és mit NEM) a rendszerváltás?	8
Petőfi Sándorra emlékezünk	9
Öregdiák találkozó a komáromi magyar gimnáziumban	9
A Selye János Gimnázium diákjainak sikerei	10
Elmélkedés egy statisztikáról	10
Milyen a jó előadás?	11
Bartók Béla szülőhelyén	12-13
Kórus és küldetés	14
Meghívó	14
Baráti kórustalálkozó	15
Lassított ütemben az értő olvasásért	16
Iskola, iskola	17
Pelle: Történelmi évforduló	18-19
IKT – féljünk, vagy barátkozunk? 2.	20
Naturbild Természet és technika a kisgyermekkorban	21
Varázsos évek – Országos Óvodapedagógiai Konferencia Deákin	21
Felhívás – IV. Kulcsár Tibor vers- és prózamondó verseny	21
Balogh János Országos Környezet-és Egészségvédelmi Csapatverseny	22
VII. Siklósi Irodalmi Gyermekfesztivál	22
2009 – a Magyar Nyelv Éve	23
Pillanatfelvételek az érsekújvári magyar tanítási nyelvű iskolák díjátadó ünnepségéről	24

A Szlovákiai Magyar Pedagógusok Szövetségének lapja

Felelős kiadó: Pék László

Tel./fax: 031/780 7928, e-mail: pek@szmpsyz.sk

Főszerkesztő: Hajtman Béla

Tel./fax: 035/77 77 313, e-mail: hajtman94@gmail.com

Nyelvi szerkesztő: Szanyi Mária

Tel.: 031/780 4864, e-mail: szanyi.maria@gmail.com

Grafika, tördelés, nyomás: PRINT-K, Komárno

Címlapkép: *En akkor is szebben rajzolok, mint te!* (illusztrációs fotó)

A szerkesztőség postacíme:

SZMPSZ, Villanytelep u.2., P.O.BOX 49., 94501 Komárno 1

Tel.: 035/77 77 313, fax: 035/77 14 756

e-mail: pedforum@szmpsyz.sk, szmpsyz@szmpsyz.sk

honlap: www.szmpsyz.sk

Engedélyezési szám: EV 3408 / 09

Kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza!

A lap támogatói:

Pázmány Péter Alapítvány
az MK Oktatási Minisztériuma
az SZK Kulturális Minisztériuma
Szülőföld Alap, Budapest

Mit teszünk a múzeumba mi, szlovákiai magyar pedagógusok?

250 éve, 1759. október 27-én született Érsemjénben Kazinczy és alsóregmeci Kazinczy Ferenc, író, költő; a nyelvújítás vezéralakja, az MTA tagja. Nyelvújító és irodalomszervezői tevékenységével a reformkor előtti évtizedekben a nemzeti felemelkedés

és önállósulás ügyét szolgálta. – Eddig a tankönyv ízü szöveg, amelyhez még sok más információt írhatnánk. De ha csak a mostani, kerek évfordulót vesszük figyelembe, akkor is rendezvény rendezvényt ér az egész év folyamán, komoly értékeket és figyelemfelkeltő eseményeket sorakoztathatunk akár iskoláink, és szövetségünk háza tájáról is. Összmagyarságunkról nem is beszélve. A legmeglepőbb megemlékezés Széphalmon történt 2008. április 23-án, amikor Kazinczy Ferenc egykori gyümölcsös kertjének (és halálának) helyén megnyílt a Magyar Nyelv Múzeuma, ez az Európában is egyedülálló intézmény. – Elgondolkodom... Múzeum: kutatás, gyűjtés, megőrzés, bemutatás – vajon melyik illik e négyes funkció közül egy nyelvmúzeumra? Mit gyűjt, mit őriz majd nyelvünkől, történetesen a szlovákiai magyar nyelvből a jövő nemzedéknek, mit mutat fel majd hajdani utódainknak, amely a nyelvművelő emlékéhez is méltó lenne?

Gyűlnek az adatok: a sok hasek (mákcei – hogy jobban értsük) a magyar családnevekben is, hemzsegnék a magyar iskolák osztálykönyveiben éppúgy, mint a **Monikák** vagy **Krisztinák** (Dobó Krisztina forog a sírjában...), **Iveták**, **Aneták**, **Betinák**. Tudom, tudom, így szerepel a személyiben (még jó, ha nem az obszanszkiban!) De szerencsére az anyakönyvezett név mellett is vannak Józsefek, Ferencok, Sándorok (sic! csak nehogy én hívjam fel most a figyelmet, hogy azt is egyszerűbb csak egy nyelven írni)! Persze, ez utóbbi nevek írásának évszázados hagyományai vannak, míg az előbbieket, névadásunk újabb divatjának sarjai annyiféleképpen íródnak, ahányan leírják. Mert miért is lenne ott az iskolai, sőt az óvodai beiratkozásnál a tanító asztalán a Ladó-féle Magyar utónévkönyv, vagy a helyesírási tanácsadó szótár, amely eligazítana az újabb keresztnevek magyarosult alakjainak az írásmódjában is. Nomen est omen – a név végezt! „Ime, hát megletem hazámat,/ a földet, ahol nevemet/ hibátlanul írják fölémbem,/ ha eltemet, ki eltemet.” – Mit mondhatnék József Attila után szabadon: akkor gyermekeink általunk (is) veszítik el hazájukat, nemzetüket, mert még a nevük helyes használatára sem tanítjuk meg őket? Kitől is várjuk valójában a példát? Attól, akinek nem számít sem az „-ová”, sem a saját neve **Farkaš**, **Kováč** stb. alakja?! Tudom, tudom: így írta apám is... De a nagyapád nem! Nézz utána! Vagy ha igen, csak a reszlovakizáció után, azon vélt igazság jegyében, hogy szülőföldjén maradhasson. „Alakulni kell a követelményekhez, miként a dagasztott tészta a tepsihez. Mit szól Gergelyhez az Isten? Azt kérdezi:

– **Mi vagy te, fiam? – Református vagyok, Uram. – Miért énekelte orthodoxul, fiam? – Hogy megmaradjak, Uram. – Miért imádkoztál vízkeresztkor, fiam? – Hogy szárazon maradjak, Uram. – Miért lóbáltál füstölőt, fiam? – Hogy megmaradjak, Uram. – Akkor jól tetted, fiam. A fű lehajlik a szélben, és megmarad, fiam.**” – mondta ki súlyos summázatát nemzetiségi sorsunk felett Sütő András. Ezt tudták, ezt tették sokan az eleink közül, miközben nem történt semmi, a fű lehajlott a szélben, és – megmaradt! Akit meghajlásában a megmaradás és nem a babér vezérelt... Ma azonban a **matyerszknán** (szülési szabadságon) lévő anyák milyen nyelvre, milyen nyelvezetre fogják majd tanítani csemetéiket, ha munkanélkülüként több időt szánhat(nának) gyermekeikre, miközben várják a segélyt, azaz a **podporát**. Akinek pedig többre is jut, rakott kenyeret ad a gyermekének tízórára (elvégre ezzel vendégelik meg a szervezők az értekezletek résztvevőit is).

Az államnyelv megtanulása érdekében – ó szent együgyűség! – feladjuk anyanyelvünket. A kivándorlók, akik a 19-20. század fordulóján „tántorogtak” ki szülőföldjükről, évtizedek múltán is őrizték anyanyelvüket, sőt még izes tájszólásukat is. Nekünk itt, itthon, a szülőföldünkön elég 8-9 év más iskolában. Mire véget ér a kötelező iskolátogatás, a család megszokja, hogy már nem anyu, apu ül az asztalnál, hanem mami, tatyí, a nagymamák is leteszik izes anyanyelvüket és tanulnak az unokák zagyva, keverék nyelvén – mert az egyiktől, az édes...-tól megfosztotta a család, vagy éppen az édesanya, a másik meg még nem a sajátja, még nem tud minden érzést, érzelmeket kifejezni rajta. A második generáció pedig már sportot űz abból, hogy gyermekét nem tudja segíteni a betűvetés megtanulásában, ha nem ugyanolyan (másnyelvű) iskolába írta, mint amilyenbe őt is beírták annak idején. Feledve saját kinyitait, mikor a családi fészkek melegéből idegen (nyelvi) környezetbe kényszerítették.

Nézzük csak, ki mit vesz el tőlünk? Mitől is fosztanak meg minket? Jogainktól? Igen, azoktól a jogoktól, amelyekkel nem élünk, bár szabadon gyakorolhatnánk. Mert pl. névhasználatunk, iskolaválasztásunk, nyelvi tisztaságunk még szabad jogunk! Élünk vele!?

Mit teszünk tehát a Magyar Nyelv Múzeumának abba a képzeletbeli tárlójába, amelybe a szlovákiai magyarság nyelvi kincsét tehetjük közszemlére? – Elgondolkodtató... Mint ahogy az is, elegendő-e Kazinczyról megemlékeznünk – mert bizonyos, hogy kellene a figyelemfelkeltő programok, csak vajon elegendő-e ennyi? Fel kellene ébredniük végre-valahára iskoláinknak, hogy Kazinczy, Péchy Blanka, Lőrincze Lajos, Deme László, Kiss Jenő, és a nyelvművelésben is klasszikus Kodály szellemében nyelvünkben (is) éljünk és otthon legyünk szülőföldünkön!

Szanyi Mária

Huba Márk, a Cartographia Tankönyvkiadó magyar szakos előadója

Renáta Foxová, a módszertani központ igazgatóhelyettese, mögötte Novák Monika, az érsekújvári alapiskola igazgatónője

A résztvevőket Novák Monika igazgató üdvözölte, aki elmondta, megtiszteltetésnek érzi, hogy az érsekújvári alapiskola adhatta otthont a rendezvénynek. Hajtman Béla, a nyitrai központ belső munkatársa örömmel nyugtázta, hogy a vártnál is nagyobb az érdeklődés a környékbeli iskolák részéről, hiszen 74 pedagógus jelent meg a találkozón. Jelezte, a Pedagógiai-Módszertani Központ a közeljövőben még számos továbbképzést tervez az oktatás módszertanának forradalmasítására.

A digitális tananyagok bemutatója három szakmai csoportban folyt. Huba Márk, irodalmi szakreferens a magyartanároknak adott ötleteket, amelyek segítségével a diákokat játékos, interaktív módon vonhatják be a tanítási óra menetébe. Az interaktív tábla használatával az óra szórakoztatóbb, a tanuló motiváltabb, és a felfedezés módszerével tanul. „A gyerekek számára sokszor unal-

mas írói életpályák színesítésére, a házi olvasmányok látványos elemzésére láttunk konkrét példákat – nyilatkozta Szógyényi Lívია, az udvardi Majthényi Adolf Alapiskola magyar-szlovák szakos pedagógusa. – Szükség van továbbképzésekre ezen a területen, mert bár friss diplomás vagyok, a módszerrel én is csak most ismerkedem, az egyetemen nem oktatták. Ennek most nagy hiányát érzem, hiszen iskolánk épp a napokban vásárolt interaktív táblát.”

Galo Lukács Tímea a gútai Nagyboldogasszony Gimnáziumból érkezett a „jövő iskolájába”- ahogy ő fogalmazott. „Német-magyar szakos tanárként eddig csak a német nyelv oktatása során használtam ki az interaktív tábla nyújtotta lehetőségeket. A látottak különösen elnyerték tetszésemet, és igazán meglepett, hogy milyen nagy segítséget nyújt a szoftver a diákok érdeklődésének felkeltésében.”

Hidas Gábor, társadalomtudományi szakreferens a történelem szakosoknak szemléltette, milyen módszerekkel lehetséges a megszerzett ismereteket digitális térkép segítségével értelmezni, s a gyakorlatban alkalmazni. Száraz Magdolna, az érsekújvári Pázmány Péter Gimnázium történelemtanára a szakmai napot pozitívan értékelte. „Végre egy olyan szemináriumon voltam, amelyre érdemes volt elmenni! A digitális térkép nagy előnye, hogy megkönnyíti a diák tájékozódását a történelemben. Például: külön megnézi, hol voltak az adott időszakban református kollégiumok, majd egy kattintás, s láthatja a jezsuita iskolák helyszíneit. Agimná-

Új tanítási – tanulási módszerek a digitális oktatásban

A nyitrai Pedagógiai-Módszertani Központ szervezésében 2009. október 14-én az érsekújvári Czuczor Gergely Alapiskolában szakmai napot tartottak a magyar tanítási nyelvű alap- és középiskolák történelem, földrajz és magyar szakos pedagógusai számára.

ziumban a tavalyi tanévben részt vettünk egy hasonló bemutatón, ám akkor jobbra csak a technikai oldalát láthattuk a módszernek, most pedig történelem szakos volt az előadó, aki jól ismeri a történelem tanításának buktatóit. Nálunk a vezetőség nagy hangsúlyt fektet a digitális módszerekre az oktatásban, rendelkezünk multimediális tanteremmel, s a Pázmány Péter Alapítvány támogatásával vásároltunk is a Mozaik kiadótól atlaszokat, így előnyösen hozzájutottunk a digitális tananyaghoz is.”

Kereszty Péter, természet-tudományi szakreferens a földrajztanárok szemléletváltását szorgalmazta. „A magyarországi előadók nagyon színvonalasan mutatták be a Cartographia kiadó legújabb termékeit. Számomra nem új a módszer, egy éve a pozsonyi Pedagógiai-Módszertani Központ hasonló szakmai napot szervezett, ám az, természetesen, szlovák nyelven folyt. Nagyon tetszik a digitális földrajz atlasz, nagy kedvet is csináltak hozzá a bemutatón, egyetlen gondom van csak: minden iskola anyagi lehetőségei korlátozottak. Sajnos, egyelőre kevesen engedhetik meg maguknak, hogy

megvásárolják” – mondta Staňo Csányi Tünde, földrajz szakos pedagógus.

Az IKT felhasználásáról az oktatásban igencsak megoszlanak a vélemények. Tény, hogy az interaktív tábla használata időigényes előkészületet kíván a tanítási órákra, s a gyakorlatlan pedagógust a technika ördöge is sokszor próbára teszi. (Örült is a szívem titkon, amikor Huba Márknak is újra kellett kalibrálnia a táblát, mert az olyan életszagú volt.) Az is előfordul, hogy úgy érezzük, érdekes volt az óra, játékos és látványos, de vajon ennyire effektív is? Ugyanakkor: valljuk be, amikor annak idején a Power Pointot tanultuk, szintén berzenkedtünk, s mára a prezentációk szerves részei lettek a tanítási óráknak. Úgy érzem, itt is érvényes a bölcs magyar közmondás: minden kezdet nehéz. A diák szereti, igényli, nekünk pedig vállalnunk kell az újabb és újabb kihívásokat. Már rég nem érvényes a korábban előszeretettel és gyakorta idézett vélemény: „A tegnap iskolájában a ma tanítója készíti fel a holnap gyerekeit...”

Benkő Tímea

A résztvevők

Sikeres volt az elmúlt tanév az Ipolysági Magyar Tanítási Nyelvű Gimnáziumban

Az ipolysági állami gimnázium 1913-ban nyitotta meg kapuit, akkoriban a régió első gimnáziumaként. Manapság a Lévai járásban négy magyar gimnázium működik, s bizony ez soknak tűnik, mert sajnos mindegyikük diákihiánnyal küszködik. Az Ipolysági Magyar Tanítási Nyelvű Gimnázium öt osztályát mindössze 143 diák látogatja ebben a tanévben. Az első évfolyamban egy osztályt nyithattunk 30 diákkal.

Kicsi a bors, de erős – ez a magyar közmondás teljesen érvényes a gimnáziumra, mert a kisiskolák kategóriájába tartozik ugyan, ennek ellenére kimagasló eredményeket értünk el a 2008-2009-es tanévben. Nézzük a legfontosabbakat!

Kezdjük a tanulmányi eredményekkel! Büszkén mondhatjuk, hogy az elmúlt tanévben iskolánk a Nyitrai kerület egyik legjobb érettségi írásbeli eredményét érte el. Az angol középszintű és a matematika írásbeli érettségén iskolánk diákjai a legjobbak lettek a kerületben, jelentősen megelőzve ezzel a többi magyar és szlovák gimnáziumot. Az ipolysági állami gimnázium diákjai a többi profiltárgyból sem vallottak szégyent, hiszen szlovák nyelvből a 2., magyarból a 3. helyen végeztek a Nyitrai kerületben. Ezek után a kimagasló eredmények után nem is csoda, hogy egy diák kivételével minden jelentkezőnk (23) bekerült a szlovákiai, magyarországi és csehországi egyetemekre, főiskolákra.

Iskolánk diákjai bekapcsolódtak szinte minden hazai és magyarországi tanulmányi versenybe, s az eredmények nem is maradtak el. A 2. helyen végzett a **Baka Patrik, Barienčík Zdenek, Nagypál Sándor, Naszvadi László** összetételű csapat Budapesten, a Kós Károly Kollégium nemzetközi történelmi verse-

Az iskola tanári kara

Balról jobbra: Tóth Tibor, Petrežsél Zsuzsa, Hammersmidt Éva, Vicencz Adrienn, Tenczel István, Hroncová Anna, Révész Ferenc, Koháry Veronika, Béres Gábor, Szkladányi Endre-igazgató, Rusznyák Tamás.

nyén, amelyen 27 magyarországi, szlovákiai, romániai és ukrainai magyar középiskola mérte össze tudását. **Baka Patrik, Nagypál Sándor és Balga Ferenc** a balassagyarmati nemzetközi történelmi vetélkedőn 3. helyezést szerzett. További szép sikert ért el a **Csernák Tímea, Csernus Nikolett, Balga Ferenc** alkotta csapat a Múltidéző történelmi vetélkedőn: a kerületi fordulóban második, az országos döntőben pedig hatodik helyezést értek el.

A természettudományok terén is kitűnő eredmények születtek. **Pásztor Bálint** a 33. Felvidéki Magyar Matematikaversenyen 1., a Gordiusz Matematika Tesztversenyen 2., a Nemzetközi Kenguru Matematikaversenyen 3. díjat nyert. **Pásztor**

Bálint és Tóth Beáta az Infoprog Országos Informatikaversenyen 3. lett, a Zenit programozó verseny kerületi döntőjében pedig sikeres megoldók voltak. **Tóth Beáta, Pásztor Bálint, Klacso Róbert** a Természettudományi Triatlon országos versenyen 3. helyezést ért el. **Várközi Patrícia és Borka Péter** a matematika olimpia kerületi döntőjében, a C kategóriában sikeres megoldók lettek.

Mindenképpen ki kell emelnünk a **Béres Gábor** által vezetett iskolai vegyes kart, amely tevékenységét immár 18 éve sikeresen végzi. Rendszeresen fellépnek a városi pünkösdi és adventi hangversenyeken, ill. az iskolai ünnepségeken. Jelenleg az énekkarnak 36 tagja van.

Pablo Urbányival N. Tóth Anikó beszélgetett

A 2009-es Millenniumi ösztöndíj júniusban került átadásra. Az ösztöndíjat **Csáky Pál, Molnár Imre és Vanda Károly** – iskolánk volt diákjai alapították, hogy ezzel is támogassák az állami és egyházi gimnázium egy-egy tehetséges diákját. Az idei díjazott **Baka Patrik**, aki kitűnő tanulmányi eredményei mellett már az első könyve, *Az égiek legendája* is megjelent.

Ugyancsak júniusban az iskolatanács újabb 5 évre **Szkladányi Endrét** választotta meg az iskola igazgatójának, aki márciusban megkapta az Szlovákiai Magyar Pedagógus-szövetség Pedagógus Életpálya Díját.

Az ipolysági állami gimnáziumban az új tanév első hónapját is gazdag program jellemezte. Szeptember 9-én holokauszt-emléknapot, ill. emlékórát tartottunk. Filmvetítéssel egybekötött interaktív előadással emlékeztünk meg a történelem legnagyobb népirtásának áldozatairól. Szeptember 14-én író-olvasó találkozó volt Pablo Urbányi, ipolysági születésű argentin-kanadai íróval. N. Tóth Anikó egyetemi oktató, iskolánk volt tanára vezette az élményszerű beszélgetést. Szeptember végén pedig már 37. alkalommal rendeztük meg a nemzetközi középiskolás labdarúgótornát, az Ipoly-kupát, amelyen iskolánk csapata az előkelő 2. helyen végzett. A sportesemény vendége Ján Popluhár, az 1962-es chilei futball-világbajnokság ezüstérmes csapatának labdarúgója volt.

Nos, dióhéjban talán ennyi az iskola elmúlt tanévéről és a szeptemberben történekről. Azt hiszem, a fent leírtak azt bizonyítják, hogy az Ipolysági Magyar Tanítási Nyelvű Gimnáziumban minőségi oktatás folyik, ezért hisszük és reméljük, hogy van jövőnk!

Tóth Tibor

A legtehetségesebb diákokkal való törődés fizikából a szlovákiai magyar középiskolákban*

A szlovákiai középiskolák – az egyházi és a magániskolákat kivéve – a megyei önkormányzatok fenntartói hatáskörében működnek. A 8 új, észak-dél irányú megyét a rendszerváltást követő években úgy alakították ki, hogy bennük a magyar ajkú lakosság részaránya sehol sem éri el azt a bűvös 20%-ot, amely a szlovákiai törvények szerint a kisebbségi jogok gyakorlása szempontjából döntő lehetne. A Szlovákiai Magyar Pedagógusok Szövetségében is nélkülözük a magyar középiskolák azonos érdeklődésű pedagógusainak összefogását, talán csak a matematikusok jelentenek kivételt. A szövetség regionális és országos szakmai társulásaiban is kezdeményezőbbek az alapiskolák pedagógusai és az óvodapedagógusok.

A fizikában mégis fel tudunk mutatni szép és figyelemreméltó szlovákiai magyar középiskolai diák és tanári eredményeket egyaránt!

A Pedagógus Szövetség sikerként könyvelheti el, hogy 2009 novemberében immár negyedszer kerül sor Dunaszerdahelyen a Tudományos Diákkörök (TUDOK) Regionális Konferenciájára – sajátos, a többi regionális konferenciához viszonyítva kissé átalakított formában. A versenybe itt az alapiskolák nyolcadikosai és kilencedikesei is benevezhetnek. 2006 és 2007-ben a dolgozatok a természettudományi és a műszaki tárgyakhoz kapcsolódtak. Több fizikához kapcsolódó dolgozat született. A hat zsűrit is ehhez mérten állítottuk össze. 2008-ban a dolgozatok témája már kibővült a humán tárgyakhoz és az egyetemmes kultúrához kapcsolható területekkel.

Külön sikernek könyvelhetjük el, hogy a Pedagógus Szövetség – civil szervezetként

– elérte a szlovák oktatási minisztériumnál, hogy ezt a „versenyt” a minisztérium anyagilag is támogassa (igaz, nagyon csekély mértékben, csak szimbolikusan).

A felvidéki TUDOK-on a diákok anyanyelvükön, az iskola tanítási nyelvén versenyeznek, a regionális forduló legjobbjai eljutnak a magyarországi országos konferenciára. A szakzsűrik és a helyi kísérőprogramok összeállításánál a szervező Pedagógus Szövetség jelentős segítséget kapott Magyarországról. A fizika vonatkozásában két nevet emelünk ki tisztelettel: Radnai Gyulát, az ELTE docensét és Staar Gyulát, a Természet Világa főszerkesztőjét.

Az anyaországbeliekkel való együttműködés a tehetséggondozás terén nem új keletű, régebbi szálai vannak.

A felvidéki középiskolai fizikatanárok zöme a rendszerváltás előtt – sőt, az azt követő években is – Pozsonyban szlovákul tanult az egyetemen. Ha magyar tanítási nyelvű középiskolában helyezkedtek szükségszerű volt számukra, hogy pontosítsák a magyar szakterminológiát, táplálkozhassanak a magyarországi szakirodalomból. Továbbképzésükről maguk gondoskodtak.

Néhányan még a rendszerváltás előtt csatlakoztunk a magyarországi tanárok szakmai szervezeteihez, így az Eötvös Loránd Fizikai Társulathoz, vagy a Bolyai János Matematikai Társulathoz, amelyek rendezvényein lehetőséget kaptunk a Magyarországon felhalmozott oktatási tapasztalatokból meríteni. Hozzájuthattunk a legfrissebb szakmai információkhoz, a friss szakkönyvekhez, szaklapokhoz, sőt diákjainkat anyaországi versenyekbe is benevezhettük. Részt vehettünk az ELFT által

szervezett fizikatanári ankéton, a BJMT által szervezett Rátz László Vándorgyűlésen és a főiskolai vagy középiskolai tanárok egyéb rendezvényein. A kapcsolattartásban az összekötők és a kezdeményezők olyan kollégák voltak, akik magyarországi egyetemre jártak, saját maguk is társulati tagok voltak. A legnagyobb elismerés hangján kell szólnunk a tanárok fent említett társulatairól, amiért vezetőik már abban az időben is, amikor még a „határon túli magyar” kifejezés nem volt oly gyakran hallható, a legtermészetesebb módon, önzetlenül lehetővé tették a csatlakozást számunkra, a külföldi magyarok számára is. A szaklapok közül a KÖMAL, a Fizikai Szemle, a Természet Világa valamint az Élet és Tudomány segítette a felvidéki fizikatanárok munkáját.

A Természet Világa Alapítvány jóvoltából az alap- és középiskolák több éven át rendszeresen megkapták díjmentesen a nemzeti örökségként számon tartott nívós, gyönyörű folyóiratot, amelyben a tehetséggondozás jelentős szerepet kapott. Sajnos, ma nem járnak ezek a folyóiratok minden szlovákiai magyar középiskolába. Ez sokszor nemcsak anyagi okokra vezethető vissza, hanem a tanárok, vagy az iskolavezetés mulasztásának tudható be.

Rendkívül sokat segítettek a KÖMAL és a Természet Világa szerkesztői azzal, hogy versenyekben, cikkíró pályázataikban nekünk, felvidékieknek is teret, egyenlő lehetőségeket és esélyeket adtak. Hasonlóan nagyra értékeljük az Eötvös-versenyen való részvétel és a TIT-versenyekbe való bekapcsolódás lehetőségét is!

A segítők közül név szerint hadd említsem Gnädig Pétert,

Honyek Gyulát, Radnai Gyulát és Staar Gyulát. Gyakran jártak – előadó társakkal együtt is – Pozsonyban, Somorján, Komáromban, Kassán a magyar gimnáziumokban, középiskolákban, de tartottak előadásokat, a Szlovákiai Magyar Pedagógusok Szövetsége rendezvényein is, pl. a nyári egyetemen Deáki-ban, vagy Nagymegyeren.

Visszakanyarodva a legutóbbi dunaszerdahelyi regionális TUDOK-hoz: a zsűrizést és az értékelést a harmadik évben is kellő szakmai igényességgel igyekeztünk előkészíteni. A természettudományokkal kapcsolatos témák értékelésében két akadémikus is vállalt feladatot: a somorjai Bauer Győző és a dunaszerdahelyi Hulkó Gábor, valamint szlovákiai és magyarországi kutatók, oktatók szakírók, orvosok.

A diák-előadókhoz intézett kérdések, a zsűri tagjainak bátorító vagy elmarasztaló értékelése, dicsérete, kritikája mellett a résztvevők számára az a tény is rendkívül hasznos volt, hogy egymást végighallgatták. Így egymástól is tanulhattak, egymás ötleteiből is meríthettek további kutatásaik során.

A szervező SZMPSZ részéről bízunk abban, hogy a TUDOK a jövőben nálunk egyre népszerűbb lesz, egyre több középiskolás diákot, felkészítő tanárt és kezdő egyetemistát fellelkesít és tudományos kutatásra sarkall!

Hecht Anna

*Az ELTE Fizika Doktori Iskolája által 2009. aug. 27–29-én Budapesten megvalósított Fizikatanítás tartalmasan és érdekesen c. nemzetközi szemináriumon elhangzott előadás rövidített változata. Teljes cikk: www.szmpszzsok

Fizikában tehetséges diákok felkutatása, gondozása a Selye Gimnáziumban*

Már ötvenegy éves múltat tekint vissza az egykori Csehszlovákiában alakult Fizikai Olimpia tantárgyi verseny. Szlovákia 1993-as önállósodása után is megmaradt verseny a legszélesebb bázisa a fizikát szerető diákok kibontakozásának. Az egész országra kiterjedő verseny hét kategóriában folyik: az általános iskola hetedik, nyolcadik és kilencedik évfolyamában rendre a G, F és E kategória. A házi fordulót a járási megmérettetés követi. A verseny a G kategóriát kivéve egyéni – a G kategóriában csapatverseny. Az E kategória járási győztesei a kerületi (megyei) fordulóra zárják a versenyt.

A középiskolások részére az elsőől a negyedikig rendre a D, C, B és A kategória szolgál. Itt a házi fordulót a kerületi (megyei) forduló követi s zárja – kivéve az A kategóriát, melynek győztesei az országos fordulón való kitűnő szerepelés után tagjai lehetnek a nemzetközi diákolimpiára utazó szlovák csapatnak. A kitűzött feladatok száma minden fordulón négy, az országos döntőben ezen felül még egy mérési feladat is vár a versenyzőkre. Az A kategóriában való részvétel lehetőséget ad az alacsonyabb évfolyamokba járók részére is.

A versenyen a magyar tanítási nyelvű iskolák diákjai a feladatokat magyar nyelven kapják és dolgozhatják ki a megoldásokat az országos fordulóra (sőt a nemzetközi diákolimpián is). Köszönhető ez a nyitrai egyetem fizika tanszékén magyarul oktató tanároknak – akik a versenyt szervező legfelső vezetés tagjai.

Az érdeklődők a www.uniza.sk/fo honlapon megtalálják a korábbi évek (Archív úloha) és az idei évfolyam feladatsorait – magyarul is.

Iskolánkban, a ma Selye János nevét viselő gimnáziumban van a magyar iskolák között a legnagyobb hagyománya s legfényesebb eredménye a tehetséggondozásnak fizikából a Felvidéken. A szlovák iskolákkal összevetve országosan is kiváló eredményt értünk el. 1975-től 2009-ig 492 megyei eredményes megoldóval büszkélkedhet iskolánk. A rangsorban következő nyitrai szlovák gimnázium (Párvoc) eredményes tanulóinak száma 215, Komárom szlovák gimnáziuma ez idő alatt 44 eredményes diákról számolhat be. 1987

óta gimnáziumunkból nyolc diák 15 alkalommal jutott ki a Nemzetközi Fizikai Diákolimpiára, s 5 dicséret oklevelet, 4 bronzérmes és 1 ezüstérmes szerzett. Köszönet illeti Gnädig Péter, Honyek Gyula és Vankó Péter tanár urat, hogy az évek során lehetőséget biztosítottak diákjainknak a Budapesten működő központi szakkörbe való bekapcsolódásra.

A versenyekre való felkészülés az egyes évfolyamokban működő szakkörökben történik. Ezek finanszírozása az utóbbi években az oktatási minisztérium által kibocsátott, minden diáknak járó oktatási utalványokra eső állami támogatásból történik. A szakkörökben kategóriánkénti felkészítés folyik. Nagy segítséget nyújt ebben a Középiskolai Matematikai Lapok Fizika Rovatában megjelenő lapversenyésbe való bekapcsolódás.

Míg a Matematikai Olimpia mellett se szeri, se száma a különféle matematika versenyeknek Szlovákiában, addig fizikából középiskolásoknak az FO-n kívül csak iskolánk szervez versenyt. Több mint harminc éves múltat tekint vissza gimnáziumunk matematika háziVERSENYE, amit tizenöt éve fizikával bővítettünk ki. E sorok írójának javaslata alapján a verseny a Cornides István Matematika-Fizika Emlékverseny nevet viseli.

Ezen a versenyen a felvidéki magyar középiskolák és meghívott anyaországi gimnáziumok – Pannonhalma, Tata – Eötvös, Dél-Komárom – Jókai, Budapest – Szt. István – diákjainak 3-3 matematika és fizikafeladattal kell megbirkóznuk. A résztvevő diákok száma a négy kategóriában átlagosan hetven. Cornides tanár úr özevgye a verseny kategóriánkénti győzteseit jutalom-ban részesíti.

A versenyről és iskolánk szerteágazó nevelési és oktatási tevékenységéről az olvasó a rendszeresen kiadásra kerülő évkönyveinkből vagy honlapunkon tájékozódhat. (www.sjg.komarno.sk vagy www.gyhsn.sk) weboldalon.

Kalácska József, Selye János Gimnázium, Révkomárom

*A cikk bővebb változata a www.szmpsz.sk honlapon olvasható.

Új feladatok és kihívások előtt

A pedagógiai alkalmazottakról szóló 317/2009-es törvény új kötelezettségeket ró az iskolák vezetésére, valamint a pedagógiai kollektívák tagjaira. A törvény életbelépése után minden iskolának 4 alapdokumentumot kell elkészítenie, melyek az intézmények működéséhez fontos pilléreket képeznek majd.

Az első ilyen a karrierállomások struktúráját tartalmazó anyag, amelyet az említett törvény 33.§-a szabályoz. Az igazgatónak a tanári karral közösen ki kell jelölnie, hogy melyek azok a karrierpozíciók, amelyeket az adott iskolában bevezet. Néhányat a törvény is felsorol, ám az iskola vezetése és a tanári kar újabbakat is létrehozhatnak. Az osztályfőnök 5%-os, a vezetőtanár 4%-os pótlékban részesül, a többiek anyagi értékelése mindig az adott év költségvetésének a függvénye lesz.

A második kötelesség a továbbképzések éves tervének kidolgozása. A továbbképzéseknek két célja van: a megfelelő képesítő vizsga (államnyelven: atestácia) elvégzése, vagy pedig az ún. kreditpontok gyűjtése. Mivel az anyagi értékelés miatt minden pedagógusnak személyes érdeke lesz saját továbbképzése, ez a terv akár belső sűrűlódások forrása is lehet. Személy szerint logikusnak tartanám, ha az első időszakban azon kollégák részesülnének előnyben, akik még nem végezték el a 2. képesítő vizsgát. Ez viszont némileg blokkolja majd a többiek kreditpont-gyűjtését.

A harmadik alapdokumentum a kezdő pedagógusok számára kidolgozandó adaptációs program, mely az új tanerők 10 hónapos beilleszkedési időszakának legfontosabb elemeit tartalmazza. Ez az időszak minden új tanerő számára egy háromtagú bizottság előtti vizsgával (mintaórával) végződik, és az adaptációs program ennek a kiértékelésével zárul.

A negyedik újdonság a pedagógiai dolgozók országos regisztere lesz. Minden iskolának vezetnie kell tanáraik listáját, mely tartalmazza a kolléga besorolását némely fontos mutató tekintetében. Ez azért lesz fontos, mert ezeket az adatokat központilag vezetett adatbázisban tárolják, és munkahelyváltozás esetén az új helyen is rendelkezésre állnak majd a szükséges adatok (kreditpontok, a képesítő vizsgáról szóló jelentés, stb.).

Andruskó Imre

Szarka László

Mit HOZOTT (és mit NEM) a rendszerváltás?

(XII. Kárpát-medencei
Történelemtanár Tábor, Mátrafüred)

Rendszerváltás/rendszerváltozás – Magyarországon már a fogalomhasználat is bizonyos politikai oldalhoz való tartozást jelent. Az eseményeket átélt ember számára szinte hihetetlen, de már két évtizede annak, hogy megdőlt a sokáig megdönthetetlennek látszó. Természetesen a szovjet birodalomról van szó.

Nem véletlen tehát, hogy a Rákóczi Szövetség égisze alatt immár tizenkettedik alkalommal megrendezett Kárpát-medencei Történelemtanár Tábor (2009. július 20-25.) idei témája a középkelet-európai rendszerváltások története volt. A tábor szervezői mindig arra töreksenek, hogy az adott tárgykörrel a hallgatóság, amely zömmel anyaországbeli, illetve határon túli magyar pedagógusokból tevődik össze, minél komplexebb képet kapjon. Az öt napon át zajló rendezvénynek természetesen vannak állandó, minden évben visszatérő programpontjai: ismerkedés, borkóstoló, beszélgetés ismert közéleti személyiséggel, filmvetítés, tanulmányi kirándulás. A hagyományokhoz tartozott az is, hogy a bevezető előadást Tőkés László professzor úr tartja, ám idén ebben változás történt, ugyanis Szarka László kiváló előadásával vette kezdetét a Kárpát-medencei magyar történelemtanárak nyári „agytagítása”. A Magyar Tudományos Akadémia Kisebbségkutató Intézetének igazgatója, aki ma már a komáromi Selye Egyetem Tanárképző Karának dékánja, elsősorban a határon túli magyarok szemszögéből közelítette meg a rendszerváltás körülményeit. Beszélt az anyaországi és a kisebbségi sorban élő magyarok viszonyáról, az utóbbi két évtized kiaknázott és elpuskázott lehetőségeiről.

A tematikus előadások sorát a második napon az első nagy magyar bolsevik, Kun Béla unokája, a Szovjetunió/Oroszország-szakértő és politikailag (nagyapjától eltérően) jobbra húzó Kun Miklós kezdte, aki előadásában be-

mutatta azt a folyamatot, amely elvezetett a Szovjetunió 1980-as évek második felében bekövetkezett gazdasági, politikai és katonai meggyengüléséhez, amelynek következtében Gorbacsov reformpolitikája végül nem a rendszer megújítását, hanem annak összeomlását idézte elő. A magyarországi rendszerváltás gazdasági vonatkozásairól Csaba László, a politikaiakról Balogh László beszélt. A második este egy a maga nemében érdekes beszélgetésre került sor Szaniszló Ferencsel, aki korábban a Panoráma című, annak idején olykor jelentős viharokat kavarázó tévéműsor szerkesztője volt. Szaniszló szerint Magyarország jelenleg rossz szövetségi rendszerben van. „Ázsiai származásunk okán” a Nyugat helyett inkább Oroszország, illetve Kína lehetnének Magyarország igazi barátai – amúgy is Ázsia előretörése várható a világgazdaságban és a politikában a közeljövőben. A határok esetleges megváltozásáról is szót ejtett az újságíró. Szerinte Trianon már nincs érvényben, Koszovó pedig precedenst jelent, csak bátrabbnak kellene lenni. „A Kárpát-medencét a Gondviselés bízta ránk” – mondta sokat sejtetően Szaniszló.

A következő napon azok a személyiségek szóltak a hallgatósághoz, akik tevékeny szerepet játszottak az 1987-1989-es időszak történeteiben. A szervezők megszólították valamennyi akkor jelentős politikai csoportosulás képviselőjét. A fideszes Kövér László azonban nem ért rá, vagy nem tartotta fontosnak, hogy eljöjjön Mátrafüredre. „Azért áll így a Fidesz, mert ilyenek” – kesergett

az egyik szervező. Ezt igazán nem tudtuk értelmezni, mert a Fidesz talán még sohasem állt olyan jól, mint mostanság... Tiszteletét tette viszont a Magyar Demokrata Fórum (MDF) első elnöke, Bíró Zoltán, aki az első hivatalosan is elismert alternatív mozgalom megalakulásáról, majd annak párttá válásáról beszélt. Érdekes, hogy milyen negatív véleményt formált Bíró a Kárpát-medence magyarságának döntő többsége által tisztelt Antall Józsefről, „lélekben 15 millió magyar miniszterelnöké”-ről. A Magyar Szocialista Párttól azóta már eltávolodott Szűrös Mátyás – de még annak a mezében kiáltotta ki 1989. október 23-án a harmadik Magyar Köztársaságot – erről és az azóta eltelt időszakról is beszélt. Az egész hét leglendületesebb és legjobban megkomponált előadását az Ellenzéki Kerekasztal egyik kulcsfigurája, Tölgyessy Péter alkotmányjogász tartotta, aki az 1989. évi, ún. tárgyalásos forradalom idején a Szabad Demokraták Szövetségét (SZDSZ) képviselte. Ma már ő is eltávolodott egykori pártjától. Kritikusan is szólt arról, akárcsak a jövő (minden bizonnyal) vezető politikai erejéről, a Fideszről. A fiatal demokraták távol maradt képviselője helyett végül a Rákóczi Szövetség elnöke, Halzl József „ugrott be”. Előadása beszélgetésbe ment át – az elnök úr, jó szokásához híven, a határon túli magyarok gondjaira-bajaira volt kíváncsi.

Az előadások utolsó blokkját a környező országokból érkezett történészek tartották. A cseh Rudolf Kučera 1989 egyik előzményéről, az 1968-as „prá-

Tölgyessy Péter

gai tavasz”-ról szólt. A lengyel Jan Malicki a Szolidaritás mozgalom szerepét ecsetelte az országában végbement változások kapcsán. A szlovák Juraj Marušiaknak a szlovákiai rendszerváltásról kellett volna beszélnie, ám ő helyette, tulajdonképpen megismételve Kun Miklós előadásának lényegét, a Szovjetunióban végbement változásokról értekezett. Így ez kicsit csalódás volt. Mint ahogy az is: Tőkés László sem érkezett meg a Mátraaljára. Az utolsó előadásban a környező népek történetével is behatóan foglalkozó Kiss Gy. Csaba többek között arról szólt, hogy még a világ kitérülése után sem ismerjük egymást eléggé, mi, a Kárpát-medencében élő szomszédos nemzetek. Sőt, az anyaország sem ismeri kellőképpen a határon túli magyarok problémáit. Ezen, az előadó szerint, mihamarabb változtatni kell.

Az egyhetes együttlételet egy napos egri és szilvásváradai kiruccanás zárta – hangulatos ebéddel a Szépasszony-völgyében. A társaság estére rendesen el is fáradt. A „rendszerváltó retro házibulin” így már csak keveseknek szólt a Mátra Erdészeti, Mezőgazdasági és Vadgazdálkodási Szakképző Iskola és Kollégium társalkodójában a 60-as, 70-es, 80-as évek popzenéje. Másnapra már csak a hazautazás várt a résztvevőkre – no meg a szokásos fogadalom: „Jövőre ugyanitt!” – S ezt a többség mindig komolyan is gondolja.

Pelle István

Fotók: Krompasky Marianna

Petőfi Sándorra emlékeztünk

A komáromi Közművelődési Múzeum Egyesület 2009. szept. 26-án – a költő halálának 150 éves évfordulója tiszteletére – emlékestet rendezett. A Szózat elhangzását követően, az est szövívője Farkas Adrianna, a Selye János Gimnázium tanárnője üdvözölte a Duna Menti Múzeum – az egykori Kultúrpalota – dísztermét megtöltő közönséget. A műsort Lakatos Lili, a helyi Jókai Mór Alapiskola tanulója Petőfi Sándor: A Nap című versével nyitotta, utána Nagy Ferenc mérnök, a költő Szülőföldemen c. versét mondta el mély átéléssel. Ezután: Habodász István, Horváth Viktória, Huszlicska Máté, Leszko Dóra, Pinke Boglárka, Szabó Anasztázia, a Selye János Gimnázium diákjai és Untermayer Tamás, a Jókai Mór Alapiskola tanulója – Farkas Adrianna tanárnő kiváló összeállításával – Petőfi élete versben és dalban c. műsorral idézték fel a költőóriás életútját kedves, diákos őszinteséggel; a közönség nagy tetszésére. Az est további közreműködője a Városi Művelődési Központ és a Jókai Mór Alapiskola Gaudium vegyes kara volt, amelyet hét évvel ezelőtt az iskola gyermekkarának azon tanulói alapítottak, akik a gyermekkorban szerették meg a közös éneklést és mindmáig „gaudiummal” énekelnek (karvezető: Stirber Lajos). A műsoros összeállítás után a szereplők – Bakos Márta, a helyi Művészeti Alapiskola pedagógusa, a Gaudium vegyes kar állandó zongorakísérője közreműködésével – a közönséggel együtt énekeltek el nemzeti imánkat, Erkel Ferenc – Kölcsey Ferenc

Petőfi-est

Himnuszát. A kórus ezúton is tisztelettel köszöni a komáromi zeneszerzőnek, Dobi Gézának az együttessel való készséges együttműködését, hogy – mint ezen az estén is a közönség által vastappsal jutalmazott műveivel nagyban hozzájárul az énekkar sikereihez.

A telt ház ismét bizonyítéka volt annak, hogy Komáromban az emlékműsorokra, a „kulturára” is van igény. Sajnálatos azonban, hogy a Komáromi Városi Televízió szerkesztőinek – az egyéb „nívós” rendezvényekkel ellentétben – az ilyen, a valódi értékeket ápoló rendezvényekre nincs igényük; a fiatalok értékkeremtő, példaértékű munkájáról hírt sem adnak.

-stirber-

Öregdiák találkozó a komáromi magyar gimnáziumban

2009. október 24-én (szombaton) került sor a Komáromi Selye János Gimnáziumban a gimnázium öregdiákjainak és tanárainak baráti köre 5. tag-sági összejövetelére, melyet a Komáromi Magyar Gimnázium Öregdiákjainak és Tanárainak Baráti Köre és a Selye János Gimnázium igazgatósága szervezett a Komáromi Bencés Gimnázium, valamint a Király püspök utcai épületben később különböző neveken működő utódiskolák és a Pedagógiai Iskola diákjai, növendékei, valamint huzamosabb ideig itt tanító tanárai számára.

A találkozó főszervezői Dr. Bastrnák Ferenc, a Baráti Kör elnöke, és Andruskó Imre, a gimnázium igazgatója voltak. A megnyitót dr. Bastrnák Ferenc, a Baráti Kör elnöke tartotta, aki később beszámolójában azt is elmondta, hogy a komáromi öregdiákok egy öregdiák-hálózat kiépítését kezdeményezve majd 20 felvidéki magyar középiskolát szólítottak meg, ám csak 3 helyről érkezett visszajelzés, a többi középiskola sajnos válasza sem méltatta levelüket. Tájékoztatta a jelenlévőket arról is, hogy a baráti kör már polgári társulásként működik. Bastrnák Tibor,

Komárom polgármestere köszöntőjében azt hangsúlyozta, hogy a Komáromi Selye János Gimnázium öregdiákjainak találkozója olyan aktuális értéket tud közvetíteni, melyre minden időben és minden helyen büszkéek lehetünk, s melynek köszönhetően a szlovákiai magyarok fiatal generációinak egyre több képviselője tudatosítja azt a rangot, amit az oktatás jelent. Ezt követően Szigeti László, a parlament oktatási bizottságának alelnöke szintén az oktatás fontosságát és a közösség nyújtotta erőt emelte ki köszöntőjében. A találkozó további részében a Kazinczy

évforduló alkalmából Kustján Ilona (a Selye János Gimnázium igazgatóhelyettese) tartott sikeres előadást.

A találkozó résztvevői megtekintették Vitéz Nagy János László ógyallai fafaragóművész „Fába vésett történelem” című kiállításának anyagát is, melynek az előző napon tartották a megnyitóját a gimnázium Feszty Árpád termében. Ez a kiállítás 2009. november 27-ig tekinthető meg az iskolában, a titkársággal való előzetes időpontegyeztetés alapján.

Stirber Lajos

A Selye János Gimnázium diákjainak sikerei

A komáromi magyar gimnázium 4. A osztályos diákja, Lami Vince szép sikert ért el a lengyelországi Poznańban a nemrég lezajlott Közép-Európai Matematikai Olimpián, ahol ezüstérmet szerzett. Azért kapott meghívást erre a rangos eseményre, mivel tavaly eredményes szereplője volt a matematikai olimpia országos fordulójának. Most újfent bizonyította, hogy az akkori eredmény nem volt véletlen, és 10 ország diákjainak versenyében is méltón helytállt.

De nemcsak ő, hanem a szintén 4.-es Marák László is nemzetközi szinten képviselte az iskolát. A tavalyi fizikai olimpia országos döntőjén mutatott kiváló szereplésének köszönhetően a verseny szervezőitől meghívást kapott a Genf mellett működő CERN atomkutató központba, ahol néhány napig lehetősége volt közvetlen közelről szemlélni a világ legkiválóbb fizikusainak munkáját.

Elmélkedés egy statisztikáról

Bár a statisztika a matematikai tudomány egyik fontos ágává nőtte ki magát, néha mégis úgy érzem, hogy némely statisztikai mutató kapcsán egy-egy laikus hozzászólás is helyénvaló lehet. Hatványozottan ez az igény alakult ki bennem, amikor a komáromi Selye János Gimnázium igazgatójaként az írásbeli érettségi vizsgák eredményeit feldolgozó táblázatot böngészgettem az Új Szó 2009. június 13-i számában. Bár valós adatokat tartalmaz, ez a statisztika a lényegét eltakarja. Miről is van szó?

A táblázat szerint a Selye János Gimnáziumban érettségiző diákok 58,8%-os eredményt értek el matematikából, míg más magyar tannyelvű iskolák diákjai akár 81,1%-os átlagot is kimutattak. Arról viszont már nem szól a fáma (és a statisztika), hogy az egyes iskolákban a diákok milyen arányban érettségiztek ebből a tantárgyból.

Teljesen mást jelent ugyanis, ha 127 végzős diákból 68-an megméretik magukat matematikából (és 58,8%-os eredményt érnek el), mintha egy másik iskolában az írásbelin (például) 15 végzős diákból 3-an választják a matematikát (és ott akár 81%-ot nyújtanak). Az egyik esetben ugyanis még a közepes tanulók is felvállalták ezt a tantárgyat (és magukhoz képest szolid eredményt produkáltak), a másik esetben pedig csak a legkiválóbb matematikusok vállalták a megmérettetést. A statisztika tehát csak úgy lenne teljes, ha tartalmazná a résztvevő diákok számosságát, tehát az abszolút eredmény mellett ott szerepelne még egy fontos adat: a matematika-írásbelen résztvevők száma, illetve aránya.

Ezeket a gondolatokat azért volt szükséges papírra vetnem, hogy egy kicsit „helyre tegyem” a Selye János Gimnázium ered-

ményességét az írásbeli érettségi vizsgákon. Az iskola diákjai a matematikai tanulmányi versenyeken hosszú évek óta megyei elsőseket és országos eredményeket produkálnak, de a matematika oktatásának színvonalát nem csak ez bizonyítja, hanem az évek óta formálódó, képzett pedagóguskollektíva szakértelme is. Az elmúlt tanévben a megszámlálhatatlan régiós versenyen kívül diákjaink a hivatalosan jegyzett matematikai olimpia kerületi fordulójában ismét kitűnően szerepeltek, hiszen az elsősök közt Tarcsi Tünde az 1., a másodikosoknál Izsák Dávid 1. a harmadik-negyedikesek versenyében pedig Paraszti István a 2. helyen végzett. Az utolsó 19 évben összesen 202 eredményes megoldónk volt a kerületi fordulóban, amivel csak a nyitrai Párovská utcai gimnázium tudott lépést tartani 162 eredményes diákkal.

Ezen idő alatt kerületünket 67 diák képviselte az országos döntőben, közülük 30-an a komáromi Selye János Gimnázium diákjai voltak. Emiatt hangsúlyozottan úgy érzem, hogy a matematika-érettségi a valóságban jobb értékelést érdemelne, mint egy statisztikailag kimutatott 58,8%, hiszen diákjaink többsége felvállalta a matematikai írásbelit, és a sikeres érettségi után sokan folytatják közülük tanulmányaikat különféle szakirányú egyetemeken.

Andruskó Imre,
a komáromi Selye János
Gimnázium igazgatója

Milyen a jó előadás?*

A jó előadás jól felépített, és jó minőségű, áttekinthető ábrákkal, felkészülten, profi módon bemutatott. Ennek eléréséhez kívánunk néhány jótanáccsal segíteni.

Legyen az előadásnak szerkezete:

- * legyen bevezetése, amely tartalmazza a kutatás megkezdésekor rendelkezésre álló legfontosabb információkat, a tudományos hátteret: fontos, hogy az előadás megkezdésekor legyen egy olyan indítás

(meghökkenítő, humoros, vagy kiemelten fontos állítás), amely felkelti a hallgatóság figyelmét

- * jó ha van egy olyan ábra, amely többször visszatér és mutatja, hogy hol tart az előadás
- * legyen az előadásban célkitűzés, fogalmazzuk ebben meg a vizsgálni kívánt kérdést, kérdéseket
- * mutassuk be az alkalmazott módszereket

- * mutassuk be az eredményeket, ha táblázatokat is bemutatunk, legyen rajtuk minél kevesebb szám
- * legalább egy ábrát hagyjunk a következtetésekre, az összefoglalásra, részletezzük a további vizsgálatok irányát, a terveket, az előadást egy köszönetnyilvánító ábrával zárjuk
- * fontos, hogy az előadás végén is – hasonlóan az elejéhez – legyen egy olyan

mozzanat (meghökkenítő, humoros, vagy kiemelten fontos állítás), amely maradandóan pozitív képet hagy az előadóról a hallgatóságban.

Az ábrákon kerülni kell a

- * zsúfoltságot
- * kicsi betűket
- * cifra, vagy túl változatos betűtípust
- * harsány, vagy ábráról ábrára változó színeket, hátteret
- * teljes mondatokat (helyettük kulcsszavak elegendőek).

Az ábrák összességének olyannak kell lennie, hogy végignézése után a hallgatóban az előadás szöveges része nélkül is össze kell, hogy álljon a mondanivaló lényege.

Előadás előtt

- * tartsunk próbaelőadást (erre hívjunk el minimum egy olyan embert, aki semmit sem ért a témához. Ha ő is megért valamit: közzérhető volt az előadás. Hívjunk el egy kételkedőt is, aki felteszi a legkegyetlenebb kérdéseket.)
- * gyakoroljuk be, hogy az előadás tényleg olyan hosszú-e, mint amekkora hosszúság megengedett. Alapszabály, hogy minden egyes bemutatott képre kb. egy percet kell szánnunk.
- * célszerű, ha egy kicsit megmozgatjuk a száj- és arcizminkat, ha lehetőségünk van rá, néhány aprót kiált-

sunk, hogy megmozgassuk hangszálainkat: ne feledjük, a beszéd izommunkán alapul!

- * mérjük fel a hallgatóságot, tudjuk meg kb. hány embernek kell beszélnünk és kb. mi az előképzettségük, milyen információk ismeretére számíthatunk.
- * mérjük fel az előadótermet, bizonyosodjunk meg arról, hogy minden technikai eszköz (villanykapcsoló, vetítő, mikrofon, lézer mutatópálca, pulpitus, stb.) rendelkezésünkre áll, tervezzük meg, hova kell állnunk, meddig mozoghatunk a leesés veszélye nélkül
- * esetleg egyedjünk szóba a nézőközönség néhány tagjával

Előadás alatt

- * ügyeljünk arra, hogy a hallgatóság az előadás első néhány percében már eldönti, hogy tetszik-e, amit csinálunk, emiatt
- * esetleg tanuljuk be az első néhány mondatot, de semmiképp se tanuljuk be az egész előadást!!
- * ne olvassuk fel az ábrákat, mondjuk el a tartalmukat más szavakkal: olvasni a hallgatóság is tud!
- * beszéljünk hangosan (ha egy nagyobb teremben mikrofon nélkül tartott előadás végére nem rekedünk be kicsit: nem voltunk elég hangosak!)

- * tartsuk a mikrofont elég távol arcunktól, hogy ne torzítsion, előadás közben lehetőleg ne változtassunk sokat a helyzetén, hogy ne változzon állandóan hangunk erőssége
- * beszéljünk magyarul, kerüljük a szakzsargont
- * ne féljünk a csendtől, a (rövid!) szünet kiemeli az előtte elhangzó mondanivalót, igen zavaró a levegőt alig vevő, hadaró előadó
- * legyen kiállításunk magabiztos, ne dugjuk zsebre kezünket, ne rejtőzzünk el a pulpitus mögé
- * ha csak lehet, mindig nézzünk a hallgatóságra, keressük a szemkontaktust. Eközben ne kapkodjunk fejünket állandóan azért, hogy mindenkivel kapcsolatot keressünk, ugyanakkor ne "szúrjunk ki" senkit sem, hogy végig neki beszéljünk, mert mindkettő roppantul zavaró lehet.
- * vigyázzunk a mutatópálccával, keveset használjuk, de akkor az ábrák legfontosabb elemeit emeljük ki vele, ha lézermutató, lehetőleg ne világítsunk vele senki szemébe
- * ha bármilyen hiba történik, maradjunk magabiztosak. Ne feledd: senki nem tudja a teremben mit szeretnél volna mondani! Ha a hiba nyilvánvaló (elakad a vetítő, leesel az előadói emelvényről, stb.) próbáljuk meg humorral oldani a helyzetet (amíg megjön

a mentő, lesz erre idő...). Semmi pánik!

A végére maradt a legfontosabb: az előadás közben mutassunk lelkesedést témánk iránt! Mivel a hallgatóság zöme szinte semmit nem ért ahhoz, amit mondunk, hitelességünket szinte egyedül csak az teremti meg, hogy mennyire bíznak a saját eredményeinkben, mennyire örülünk annak, hogy ezeket a nagyszerű eredményeket végre elmondhatjuk. Azt az örömet kell átadnunk az előadás során, amit munkánkban a kisebb-nagyobb felfedezések alatt megérettünk. Ha ez sikerül, hitelesek és sikeres leszünk!

Előadás után

- * jön az igazán fontos rész: a kérdések és az erre adott válaszok
- * nem árt, ha hangosan megismételjük a kérdés lényegét, mielőtt válaszolnánk
- * több kérdés esetén inkább írjuk fel ezeket, nehogy elfelejtsük a másodikat, amíg az elsőre válaszolunk
- * válaszoljunk rendkívül tömören, lényegretörően
- * ha nem tudjuk a választ, mondjuk meg őszintén, a tudományos előadás nem vizsga: a legtöbb feltett kérdésre nincs is végleges, "helyes" válasz.

* A Kutató Diákok honlapjáról: <http://kut diak.hu56-7134.php>

Iskola, iskola

Az őszi hónapokban szinte minden pedagógus gondolatait a beiratkozás köti le: lesz-e majd elég elsős? Anyanyelvi iskolába kerülnek-e a magyar gyerekek?

A minap egy magyar iskolát végzett anyukával találkoztam, aki a gyermekét hozta a szlovák óvodába. S bár az apuka is magyar, eldicsekedett, hogy a közeli városba viszik a kicsit elsőbe – milyen kár, hogy a faluban megszűnt a szlovák iskola! Magyar viszont van, a gyerek helyben lenne, nem kellene buszoznia, s itt is megtanulna mindent, amire szüksége van – érveltem. „Tudja, mi otthon csak magyarul beszélünk, muszáj, hogy szlovákba járjon és megtanulja a nyelvet. Hisz már az utcán, az üzletben sem lesz szabad megszólalni magyarul!”

Elszomorodtam. Vajon hány szülő neveli bele a gyermekébe ezt a marhaságot, s hány ismerőst győzött már meg „igazáról”? A sokat vitatott nyelvtörvény, ha másként nem, legalább ily módon elérte célját: újabb gyerekeket fognak a meggondolatlan, mások véleményét meg sem hallgató magyar szülők szlovák iskolába íratni...

Bartók Béla szülőhelyén

Nagyszentmiklós (románul Sânnicolau Mare) az Aranka folyó mellett, a Dózsa-féle parasztlázadás leveréséről ismert helységtől, Temesvártól alig több mint hatvan kilométerre terül el, közel a magyar határhoz. A 19. század végén több mint tízezer lakosával a megye negyedik legnagyobb települése volt. Már abban az időben is több nemzetiség lakta, zömében szerbek és németek. A legutóbbi (2004-es) népszámlálás adatai szerint napjainkra lakóinak száma alig emelkedett, 13 300 fő lakja; a város nemzetiségi összetétele viszont felismerhetetlenül megváltozott: a lakosság többsége román, de elvétve akad itt megfogyatkozva néhány szerb, német, bolgár és – a legnépesebb etnikumként – magyar család is. A magyarság lélekszáma a város lakosságának nem egészen 10%-át alkotja.

Ha valaki megalkotná a történelmi Magyarország tehetségtérképét, akkor azon az elképzelt térképen Nagyszentmiklósnak hatalmas sugarú kör jutna. Ugyanis e település számos neves szülöttel ajándékozott meg bennünket: itt látta meg a napvilágot Révai Miklós (1750–1807), korának legnagyobb nyelvtudósa, a Halotti Beszéd és Könyörgés első elemzője; Heim Péter mérnök (1834–1904), a magyar posta- és telefonhálózat kiépítője; Bartók Béla (1881–1945) világhírű zeneszerző és zene-tudós; Herman Lipót (1884–1972) festőművész; Madarász Emil (1884–1962) költő; Makai Ödön (1889–1937) ügyvéd, József Attila gyámja és sógora; Nikodemusz Elli (1923–1989) költő és műfordító... Meglepő módon, e soknemzetiségű város – amely a nemzetek együttélésének mintaképe is lehetne –, adta George Funar sovíniszta román politikust is, Kolozsvár egykori hírhedt polgármesterét.

A település utcáit róva templomok sokasága tűnik az ember szemébe: a nemzeti sokszínűség mellett a vallásbeli megosztottságot is tükrözik az Isten dicsőítésére emelt épületek: görögkeleti szerb templom, görögkeleti román templom, görög katolikus román templom, végül az evangélikus templom, amely a református híveket szolgálja.

Nagyszentmiklós nevének hallatán az 1799-ben talált, 23 aranyedényből álló, mintegy tíz kiló súlyú kincslelet villan az ember agyába. A nagyszentmiklósiak – bár nem a tulajdonuk, – méltán büszkék erre a leletre, amelyet a bécsi Kunsthistorischen Museumban őriznek. Régészek egybehangzó véleménye szerint Nyugat-Európában nincs egyetlen tárgy sem, amely a nagyszentmiklósi kincshez lenne hasonló. A felbecsülhetetlen értékű lelet valószínűleg az avar fejedelmi kincstár része lehetett, amelyet a kaganátus végnapjaiban rejthettek el.

A helyiek a kincs mellett büszkén említik Bartók Béla nevét is. A főtéren áll a Bartók-szobor, amelynek talapzatán ma is erőltetés nélkül olvasható a néhány évtizede rávéssett szöveg: „BARTÓK BÉLA, világhírű zeneszerző, zongoraművész és népzene-kutató, 1881. március 25-én született Nagyszentmiklóson. Elhunyt 1945. szeptember 26-án New Yorkban.”

A déli, szinte pörkölő nap-sugarak elől a park árnyékos részén menedéket találó időseni megemlíti, hogy társalgásunk helyszínétől nem is annyira nagy távolságra található még egy emléktábla is, amely szintén Bartóknak e településhez való kötődését bizonyítja. Ha nem vagyok túl fáradt, teszi hozzá, akkor megtekinthetem azt is.

Az említett épületen elhelyezett tábla szövege ugyan kissé a szocialista internacionalizmus szellemiségét idézi, de azért lencsevégre kapom azt is: „Ezen a helyen volt az a ház, amelyben született Bartók

Béla 1881, március 25. – 1945, IX. 26. A kiváló magyar zeneszerző, folklorista és zongoraművész, akinek értékes és sokoldalú munkássága a román és a magyar nép barátságának ügyét szolgálta. (1970. szeptember)

Idős, de nem vén, egyenes testtartású, jólöltözött, megjelenésével az elmúlt korok polgári világát idéző úr tűnik fel az árnyékos sétányon, s hallva, hogy társammal magyarul beszélünk, hozzám lép, s korántsem tola-kodva megemlíti: ha van némi időnk, s érdekelne bennünket a zeneszerző gyermek-kora, szívesen megismertetne bennünket Bartók gyermekkorának egy-két epizódjával.

– Megfogyatkoztunk – kezdi, miután bólintottunk, hogy örömmel fogadjuk, ha megosztja velünk helyi jellegű ismereteit. – Nagyon megfogyatkoztunk. Már tízsázaléknyian sem vagyunk... Az a gazdag, sokszínű világ, amely Bartók gyermekkorában jellemezte ezt az egykor soknemzetiségű várost, már rég a múlt kódé-

A Bartók-szobor talapzatán levő szöveg

Bartók-szobor a főtéren

be vezett. A nagypapa, Bartók János pedagógus volt, a helyi mezőgazdasági iskola tanáraként okította a reá bízottakat. Növendégeit anyanyelvükön tanította, tudta, kit kell magyarul, szerbül, németül vagy románul szólítani. Ő már akkor tudatosította, hogy az alapos ismereteket csak anyanyelvén sajátíthatja el az ember. Ma pedig...! Az öregúr halála után fia, idősebb Bartók Béla került a mezőgazdasági iskola élére, s nemcsak az iskola oktatási küldetését újította meg, de a város zenei életébe is új szintet hozott. Zene- és dalegyletet szervezett, és számos nagysikerű hangverseny is az ő nevéhez fűződik. Több hangszeren játszott. Leggyakrabban csellót és hegedűt szorongatott kezében, de ha felkérték, szívesen vezényelte dalegyletét, sőt kisebb darabokat is komponált. Ez a sokrétű, újságírókírásban is jeleskedő, természetkedvelő ember a tót hegyekből idekerült, német származású nőt vett feleségül, aki szintén tanítóként, mégpedig zenetanárként, zongoraoktatóként dolgozott a nagyszentmiklósi iskolában. Házasságukból két gyermek született: Béla és Erzsébet, ez utóbbit csak Lizának szólították. Az édesanya, német származása ellenére, magyar szelvényben nevelte gyermekeit.

A vén fák árnyékában üdítőként hat ránk a megfontolt, választékos beszéd, amelynek minden szavából szakavatottság, a Bartók család iránti elkötelezettség árad.

– El sem tudják képzelni, mekkora ijedelem tört ki a családban, amikor az egészséges, életerős fiúgyermeket három hónapos korában himlőellenes oltással megfertőzték! Ötéves koráig állandó orvosi kezelésben részesült. Minden természetes megnyilvánulási forma nála sokkal később került felszínre, mint az átlaggyermekéknél. Például kétéves elmúlt már, mire elkezdte kiejteni az első szavakat, az átlagosnál sokkal később kezdett el járni is. Viszont ötödik születésnapjára olyan kéréssel fordult édesanyjához, hogy adjon neki is zongoraleckéket, mint a város többi fiataljának. Tudniillik, az édesanya zongoratanárnőként dolgozott városunkban.

Az édesanya tanítóként nem csupán a város ifjúságát oktatta, de saját gyermekét is. Ugyanis Bartók Béla a negyedik osztályig nem járt iskolába, odahaza édesanyja foglalkozott vele. De nem akármilyen szinten! Bartók Béla nyolcéves(!) korában

magánúton levizsgázott az 1-4. osztályos tananyagból!

Alkalmi informátorunk átszellemülve, lelkesen folytatja, adja át ismereteit, látva, hogy lelkesen isszuk minden egyes szavát:

– Az édesapa fiatalon, 32 éves korában elhunyt. A gyermek Bartók Béla e tragikus esemény idején alig töltötte be hetedik életévét. Az apa korai halála meggyötörte a család életét, ugyanis a temetést követően néhány hónapjára megkapták a hivatalos értesítést is, hogy az igazgatói állást át kell adniuk az utódnak.

Elkezdődött a család kálváriája, az édesanya magán zongoraórák tartásából próbálta eltartani a családot, sikertelenül. Évente más-más városban telepedett le a csonka család. Több megállót követően Pozsonyban telepedtek le.

– Ezek szerint Bartóknak nyolcéves korában megszakadt minden kapcsolata szülővárosával? – hangzott el csodálkozva kérdésem.

– Így tudják. A lexikonok is így közlik. De ez nem igaz. A család egy része Nagyszentmiklóson maradt. A két gyermeket, Erzsébetet és Bélát szoros kapcsolat fűzte a rokonokon kívül az itt maradt

Emléktábla az egykori szülőház helyén álló épületen

barátokhoz is. Gyakran jött vissza a városba Bartók még az első világháborút megelőző, s az azt követő években is. Gyakran kereste fel a temetőt: édesapja emléke vonzotta ide őt. Az első nyilvános koncertjét is itt tartotta a Fekete Sas szállodában! Miután meghalt édesanyja is, akihez erősen kötődött, a háború kitörésének előestéjén már nincs, ami visszatartsa az emigrációtól... 1940-ben hajóra szállt, és soha többet nem tért vissza sem szülővárosába, sem Magyarországra.

Fotó és szöveg: Pénzes István

Kórus és küldetés

A Szlovákiai Magyar Pedagógusok Vass Lajos Kórusa 1964-ben alakult Csehszlovákiai Magyar Tanítók Központi Ének-kara néven. A kórus tagságát zömében szlovákiai magyar pedagógusok, karnagyok alkotják. A különleges összetétel miatt az énekkar havonta egy alkalommal próbál, péntek délutántól vasárnap délig.

Amellett, hogy rendszeresen hangversenyt ad Szlovákia magyarlakta településein, küldetés-ként felvállalta a karnagyképzést. Ezzel a magyar iskolák kórusainak és az amatőr kórusoknak szakmai érdekeit szolgálja.

1966 óta az SZK belügyminisztériumában bejegyzett, civil társulásként működik. Anyagi-akhoz kizárólag pályázatok és adományok által juthat, tehát támogatása estleges. Az SZK Oktatási Minisztériumától sem kap támogatást, pedig a tárca, a szlovák pedagóguskórus támogatásának mintájára a magyar pedagógusok kórusát is segíthetné.

A Szlovákiai Magyar Pedagógusok Vass Lajos Kórusa támogatóink révén mégis hű tudott maradni az alapítók szándékához, és az utóbbi években is teljesíteni tudta küldetését.

Sikeres 2008-as évet tudhatunk magunk mögött: a Komáromban, Dunaszerdahelyen, Párkányban, Rimaszombatban és Meleghegyen megvalósított felkészülés eredményeképpen sikerrel szerepeltünk Kassán, Búcsón, Zselízen, Pozsonyban, Prágában és Budapesten. Köszönettel tartozunk érte ez kiváló vezetőinknek, Józsa Mónika karnagynak, a kórus művészeti

vezetőjének és Tóth Árpád Lantos-díjas karnagynak.

A nyári egyhetes képzésről, Meleghegyről, többször beutaztunk Rimaszombatba, hogy a kórus új CD-felvételét előkészítsük. A Látkép című új CD-n XX. és XXI. századi magyar kóruszenét szólaltattunk meg. A lemez borítólapján két kép jelenik meg: a Párkányt Esztergommal összekötő hid képe és a látkép szemben.

Október 10-én a Csermely kórus jubileuma alkalmából Kassán a Városháza dísztermében, majd október 11-én a premontrai templomban szerepeltünk. November 8-án az első magyar kórustalálkozó 50. évfordulóján Zselízen, november 9-én pedig Katona Mihály emléktáblájának megkoszorúzásán, Búcsón tapsolt műsorunknak meghatódva a hallgatóság.

Ezt követően Prágában rangos nemzetközi versenyen – egyetlen szlovákiai versenyző kórusként – aranyserleget szereztünk a zsűri különdíjával a legjobb műsor-összeállításért. Guerrero reneszánsz darabját spanyolul, Britten Mária-himnuszát kettős kórusra az anglikán egyház nyelvében és latinul, Mendelssohn nyolcszólamú romantikus művét németül, majd Kodály műveit latinul és Kocsár szerzeményeit magyarul énekeltük, nagyszerű karnagyaink művészi megfogalmazásában. A prágai sikerszereplés után, december 12-én Pozsonyban, a Szlovák Rádió koncerttermében emlékeztünk Kulcsár Tibor költőre, aki a pedagóguskórus egyik alapítója és első elnöke volt.

Vezényel Sapszon Ferenc, Liszt-, valamint Bartók–Pásztory-díjas kiváló karnagy

Az első sorban Huszics Vendel és Huszics Vendelné sárbogárdi karnagyok mellett a Vass Lajos kórus jelenlegi karnagyai állnak: Józsa Mónika és Tóth Árpád, valamint Ittész Mihály a Kecskeméti Kodály Zoltán Zenepedagógiai Intézet igazgatóhelyettese, és Szabó Imre pozsonyi orgonaművész.

2009. április 13-án nagy sikerrel adtunk hangversenyt Budapesten a Régi Zeneakadémián. Tóth Árpád vezényletével Kodály-művekből összeállított műsorral szerepeltünk. Elénekeltek többek között a Mátrai képeket, a Weöres-versre komponált igényes Öregek c. művet és az Ének Szent István királyról 6 szólamú változatát.

A további figyelemreméltó esemény 2009. december 5-én lesz Komáromban a Duna Menti Múzeum dísztermében. A Szlo-

vákiai Magyar Pedagógusok Vass Lajos Kórusa 19.00 órai kezdettel ünnepi hangversenyt ad megalakulásának 45. éves évfordulója alkalmából. A hangversenyen felcsendülnek olyan kórusművek is, amelyeket a kortárs zeneszerzők a pedagóguskórus számára komponáltak. A jubileumi ünnepeken a Vass Lajos Emlékbizottság – amelyet a civil szervezetként működő pedagóguskórus lelkes tagsága hozott létre – átadja a Vass Lajos-Emlékplakettet, Nagy János szobrászművész alkotását és az emléklapokat mindazoknak, akik a kórus Örökös Karnagyának tanítása szellemében, zenei örökségünk ápolásán munkálkodtak. Ez év tavaszán Budapesten Esterházy János emléklakettet kapott a kórus és nagy sikert aratott a Mátyás templomban. Most is bizakodunk, hogy a nagy gondossággal előkészített ünnepi hangversennyel Komáromban nemcsak hallgatóságot és támogatókat, de új énekeseket, új tagokat is nyerünk.

Szeretettel várjuk erre a hangversenyre a pedagóguskollegákat!

Hecht Anna

Meghívó

45 éves a Szlovákiai Magyar Pedagógusok Vass Lajos Kórusa.

Az évfordulóra felkért zeneszerzők műveket komponáltak a kórus számára itthoni magyar költők, írók műveinek ihletésével.

Az ünnepélyes hangverseny, amelyen a kórus ezeket a szerzeményeket is bemutatja

2009. december 5-én, szombaton 19.00 órai kezdettel lesz

Komáromban, a DUNA MENTI MÚZEUMBAN.

A kórus a hangversenyre szeretettel várja régi tagjait, a pedagógusokat és családjaikat.

Baráti kórustalálkozó

Morvaországban vendégszerepelt a komáromi Gaudium vegyes kar

*„Másképp énekel a felnőtt is, ha magával hozza
a gyermekkori ének rajongó lelkesedésének emlékét.”*

(Kodály Zoltán)

Kodály Zoltán tanításának igazát mi sem bizonyíthatja jobban, mint a Gaudium vegyes kar létrejötte, léte. A kórust nyolc évvel ezelőtt, a Jókai Mór (volt II. lakótelepi, később Béke Utcai) Alapiskola gyermekkórusának azon egykori tagjai alapították, akik felnőttként magukban hordják a gyermekkori ének rajongó lelkesedésének emlékét, s azt a gyermekkorban megtapasztalt csodálatos érzést, hogy valahová tartozni jó, ami felnőttkorra azzá tudatosodott, hogy valahová tartozni kell!

A Gaudium (magyar megfelelője: öröm, vigalom, vigasság) már nevével is „hirdeti”: célja nem más, mint örömet szerezni mindazoknak, akiknek öröme telik a közös éneklés művelésében, illetve a kóruszene hallgatásában. Éppen ezért, az együttes megalakulása óta nem a versengések lehetőségét keresi, hanem a baráti kórustalálkozóét. A Gaudium a Városi Művelődési Központ és a Jókai Mór Alapiskola kórusa (egyben polgári társulás is) – a Városi Művelődési Központtal karöltve – évente két saját rendezvényt szervez: az Adventi Kórushangversenyt és a Vox Humanát, a komáromi énekkarok fesztiválját. Mindkét rendezvényen vendégkórusok is szerepelnek – viszont meghívás szinte íratlan szabály –, amelynek következtében a Gaudium

is szerepelt már Solymáron, Zsérén, Kolonban, Somorján, s a legutóbb Morvaországban.

A brünni Lumír vegyes kar az interneten talált rá a Gaudium vegyeskarrá, s hívta meg vendégszereplésre. Februárban indult el a levelezés a két kórus között és a kétnapos (2009. június 13–14.) program megszervezése. Hogy ez a kapcsolat létrejött, az elsősorban Mikolai Margitnak, a Gaudium elnök asszonyának az érdeme, aki fáradhatatlanul levelezett, szervezett; munkáját nagyban segítette a kórus életének másik lelkes szervezője, Pipper László. Mindkettejük fáradozásáért és a morva barátainkkal eltöltött kétnapos együttlét megszervezéséért hálás köszönet! Mindaz, amit a két nap alatt átélünk – a vendéglátóink részéről megnyilvánuló szeretetteljes fogadtatás, az általuk nagy gonddal megszervezett városnézés, Brünn nevezetességeinek megtekintése, a stílusosan felújított épületek látványa, a mindenütt rend és tisztaság; a szálláson vidám hangulatban együtt töltött szombat este – bizonyára felejthetetlen élmény marad minden kórus- és családtag számára, aki eljött erre a „kiruccanásra”. Vendéglátóink mindenre kiterjedő figyelemmel szervezték meg a vasárnapi gazdag programot is: a Morvakarsztba kalauzoltak bennün-

ket, hogy megcsodálhassuk a táj szépségét, cseppkőbarlangjaiban csónakázva tekinthessük meg azok csodálatos világát. Sloupban közösen ebédeltünk a vendéglátó kórusal. Szép gesztus volt részükről a kérés: minden asztalnál „vegyesen” ülünk, hogy ezáltal is szorosabbá váljon kapcsolatunk, barátságunk. A jó hangulatban zajló ebéd után közösen mentünk Sloup község Eliškáról elnevezett barlangjába – a délutáni hangverseny színhelyére – akusztikai próbára. Majd elérkezett a – mi tagadás – a szokásosnál is nagyobb izgalommal várt fellépés. A Lumír három kórusmű szép előadásával nyitotta a kórusnak hagyományosan évente ebben a barlangban megrendezésre kerülő idei évzáró hangversenyét, hogy aztán átadja a szót a Gaudiumnak. A Gaudiumot Mikolai Margit mutatta be, a helyiek szerint szokatlanul szép számban megjelent közönségnek. Cseh nyelven elmondott ismertetése már „hangulatot” teremtett, amelyet csak fokozott a (meghívást megköszönő) B. Smetana mű magyar, majd cseh nyelven való megszólaltatása. A Gaudium mintegy 20–25 perces koncertjén előadásra kerülő további művek: egy indián népdalkánon (kórusunk himnusza); J. S. Bach, Kodály Zoltán, Bárdos Lajos, E. Suchoň, ifj. Somorjai József és Koltay Gergely egy-egy

művének fegyelmezett megszólaltatása, elnök asszonyunk kedves felvezetésével – „hatott”. A műsorát befejező Gaudium elvonulását a közönség vastapsa kísérte. A Lumír tagjai és kar nagykuk, Lukáš Kozubik elismeréssel nyilatkoztak a Gaudium teljesítményéről és őszinte barátsággal gratuláltak; ígérték: jövőre „gaudiummal” látogatnak el Komáromba és énekelnek nekünk, s velünk. Megköszönve a szeretetet, amelyben részesítettek bennünket, mi is megígértük: igyekszünk mindent megtenni, hogy morva barátaink is legalább olyan jól érezzék majd magukat Komáromban, mint mi éreztük magunkat náluk.

A Gaudiumnak tisztelettel gratulálok az eltelt kórusévadhoz, a nyolc sikeres fellépéséhez. Minden tagjának köszönöm a becsületes együttműködést, a próbák jó hangulatát, a sikeres fellépéseket. Nevükben is üzenem: Nyitva van az aranykapu, csak bújjatok rajta; a Gaudiumba szeretettel és gaudiummal várunk mindenkit, aki szereti a nemes szórakozást, a kórusmuzsikát és felnőttként is örömet leli a közös éneklésben; mindazokat, akik Kodály Zoltánnal vallják: „nem magunkért élünk, hanem egymásért”.

Stirber Lajos
a Gaudium vegyes kar karnagya

Lassított ütemben az értő olvasásért

A szlovákiai magyar alapiskolák első osztályos tanulói 2009. szeptember elsejétől új tankönyvek segítségével tanulják az írást-olvasást. E tankönyvek szerzői Drozdík Katalin, a Párkányi Ady Endre Alapiskola tanítója és Kremmer Julianna, nyugalmazott tanító. Nem első közös munkájuk e csodálatosan szép, régi és új pedagógiai módszerekre épülő, színes képekkel gazdagon illusztrált könyvcsoport, amelynek alkotóelemei: két Ábécéskönyv, egy Olvasókönyv és egy Írási munkafüzet. Ugyanis az 1994-ben kiadott második osztályos Olvasókönyvet és az 1996-ban megjelent második Nyelvtankönyvet is ők írták.

Önkéntelenül felvetődik a kérdés, miért kellett közel húsz évet várni arra, hogy a szlovákiai magyar iskolák első osztályos tanulói korszerű pedagógiai elvek alapján megírt, modern tankönyvekhez jussanak? S miért nem velük írtatták meg mindjárt a kilencvenes évek első felében?

Válasz: „Mert az első meghirdetett pályázatra nem jelentkezett senki sem, mert a második könyvek megjelenése után három hónap alatt kellett volna az elsők könyveket megírni, mert...”.

Inkább ne folytassuk! Maradjunk abban, hogy egy ilyen igényes munka elvégzéséhez többéves felkészülésre van szükség. Egy koncepció – még inkább program – formába öntéséhez, az erős akaraton kívül, még sok minden kell. Például

alap-
pos-
szak-
ma i
tájéko-
zottság,
rengeteg
tapasztalat
és nagyfokú
alkotóképesség.
Tapasztalatra
az ember sokféle
módon és helyen szert tehet.
Munkavégzésen kívül külön-

böző összejöveteleken, tanfolyamokon, amelyekből a politikai rendszerváltozás után bőven kínálkozott lehetőség. Katalin szinte mindegyiket igyekezett képességei, szaktudása gyarapításának érdekében kihasználni. Julianna pedig, mint nagymama került olyan szerencsés helyzetbe, hogy hat unokája közül három Magyarországon, három pedig a szóban forgó párkányi iskolában tanult, illetve tanul még ma is. Összehasonlíthatta, hol milyen ráhatás (érte) éri őket, milyen tankönyveket használnak az itteni magyar és szlovák iskolákban, mert erre is kiterjedt a figyelme. E mellett hallgatta a rádió és nézte a televízió pedagógiai műsorait. Mind-

ketten rendszeresen olvasnak szakirodalmat, ami elengedhetetlen feltétele volt annak, hogy egy akkora horderejű vállalkozásba merjenek

Kremmer Julianna és Drozdík Katalin

fogni, mint a tankönyvírás. Mi sem természetesebb, hogy egy újszerű koncepció formába öntéséhez nélkülözhetetlen a régi és az új alapelvek, különösképpen a módszerek alapos ismerete.

Azt, hogy az írás-olvasás tanítását új alapokra kell helyezni, nemcsak ők tudták és tudatosították, hanem a tanítók ezrei szerte a világon, így hát minálunk is. Látták, hogy a tananyag mennyisége olyan (el)rettentő méreteket öltött már a legkisebekenél is, hogy miatta (is) a katasztrófa szélére sodródott az oktatásügy. Julianna emlékszik rá, hogy a csőd jelei már a hatvanas, hetvenes években kezdtek megmutatkozni. Nemzet-

denki, hogy bebizonyosodjék, amit már régen tudunk, indokolt a lassítás. No meg persze más is. Éppen az a plusz, amit a két szerző bele tudott építeni az elsősőknek írt könyveikbe.

Bajok közül a legsúlyosabb immár évtizedek óta, hogy az alap-, illetve az általános iskolákból (nemcsak Szlovákiában!) kikerülő gyerekek fél analfabéták. A kívülről csak azt vették észre, hogy a fiatalok nem tudnak „értőn” olvasni. A tüneti kezelésre sokféle gyógymódot próbáltak találni, sajnos eddig még egyik sem hatott.

Lapozgatom a szóban forgó tankönyveket, s közben a szerzőket faggatom. Szerényen, kissé visszafogottan tárják fel titkaikat: „A régi szótagoló olvasást ötvöztük új pedagógiai elvekkel”. Részletekbe menő elképzelésüket elnevezték:

„Integrált nyelvi programnak”. (Jaj, csak idegen szavakkal teltüzdelt tudományt ne csinálnak belőle! Hagyják ezt az arra „kompetenseknek”) Ne-

közi felmérések (PIRLS, PISA) által összegyűjtött adatok kellettek ahhoz, hogy a kormányok illetékesei lassítást parancsoljanak. Most már mér, méricskél min-

kem csak azt mondják el, hogy egymást támogatva, kiegészítve, éveken át hogyan tudtak közös nevezőre jutni.

– Az Állami művelődési programra építettük fel a koncepciókat, aminek kiindulópontja volt a gyerekek óvodában szerzett képességeinek továbbfejlesztése (mellesleg, kitűnő óvodáink vannak). Legtöbb iskolaérett gyerek sok alapképességgel bír. Rengeteg mondókát, verset, mesét tudnak. Ezeket felgyűjtöttük és beépítettük a könyveinkbe, miközben minden betűhöz mi magunk is írtunk szövegeket. Ügyeltünk arra, hogy a leírt mondataink s az általunk elképzelt képek (ez már az illusztrátor dolga lett) összhangba kerüljenek, hogy azok hallásra, színben, formában, tartalomban egységet alkossanak. Aki elsőöket tanít (általában is a tanítónak) sok mindenre

ki kell, hogy terjedjen a figyelme. Többek között arra, hogy nemcsak a nyomtatott betűket, illetve a velük írt szöveget tanulják meg olvasni a gyerekek, hanem az írott betűkkel levőt is. Az Olvasókönyv pedig azok számára íródott, akik már tudnak olvasni.

– Tehát nem kell az elsősöknek már karácsonykor ismerniük az egész ábécét – mondom.

– Pontosan az volt a célunk, hogy ezt az értelmetlen versenyfutást megszüntessük. Az Állami Művelődési Program kimondja, hogy az alapiskola 1-4. évfolyama alapozó szakasz, amelyből az első kettő külön egységet képez. Ez idő alatt kell megtanulniuk a gyerekeknek írni, olvasni. Csak a második osztály végén engedélyezett a mérés. Akiről bebizonyosodik, hogy nem tudott lépést tartani, csak azzal sza-

bad és kell évfolyamot ismételtetni. Különben is mind az alap-, mind a középiskolákban tananyagcsökkentést ír elő a program.

– Érdekes az olvasókönyvben, hogy a szövegek első sorai szótagolva vannak kinyomtatva, a folytatás viszont már nem.

– A magyar szótagoló nyelv, ezért ajánlatos mindjárt a tanítás kezdetén ebből kiindulni. A régi tankönyvírók ezt jól tudták, csak közben begyűrűztek hozzánk mindenféle idegen szempontok. Van, amit a régi gyakorlatból fel kell újítani, de sok olyan dolog is akad, amin túllépett az idő. Nyilvánvaló, hogy a szótagoló olvasás után meg kell tanítani a gyerekeket a szótaghatárok átlépésére is.

Sajnos, mindent, amit a két tanítónő közös munkájukról elmondott, e rövid ismertetés-

be képtelenség belezúfolni. Viszont a könyvekhez tartozó útmutatók megtalálhatók mind az SZMPSZ, mind pedig a Szlovák Pedagógiai Kiadó honlapján. Talán még annyit, hogy a tankönyvcsomag ötödik tartozéka a rész képességfejlesztőlapok, amelyek szintén megíródtak, de ezekre az iskolaiügyi minisztérium nem írt ki pályázatot, ezért nem kerültek kinyomtatásra. Viszont a szerzők véleménye szerint nagy segítségükre lennének a tanítóknak. Amennyire ismerem Katalint, addig nem nyugszik, amíg meg nem találja lehetőségét a megjelentetésnek. Sok sikert kívánok hozzá és a további közös munkájukhoz is!

Csicsay Alajos

Megjegyzés: Részletes tájékoztató a www.szmps.sk és a www.spn.mladeleta.sk honlapokon. Drozdík Katalin pedig személyes találkozókra is meghívható (címe a szerkesztőségben).

Naturbild projekt naturbild

Természet és technika a kisgyermekkorban

A komáromi Selye János egyetem kutatói tevékenységet folytat a „naturbild” nemzetközi projektben, amelybe bekapcsolódhatnak az óvodák és az alapiskolák

Projekt Naturbild (Természet és technika 4 – 8 éves korban)

A Naturbild egy multilaterális COMENIUS pályázat, melyet az Európai Unió az Élethosszig tartó Tanulás programjának keretében két éves időtartamban (2008–2010) támogat. A pályázat célja, hogy a 4-8 éves gyermekeket a természeti jelenségekkel és technikai problémákkal szemben nyitottá tegye, melynek érdekében a gyerekek kreativitását és konstruktivitását többféle szempontból perspektivikusan fejleszti. A projektben hangsúlyos szerepet kap a játék, kísérletezés, barkácsolás, a környezet megismerése, a mozgásos improvizáció és esztétikus mozgáskifejezés, szociális konstrukció, a jelenségek explicit magyarázata, a fantázia, irodalom és költészet bevonása és a tanulás projekteken keresztüli megszervezése. A projekt a „levegő” és „víz” természeti jelenségeket veszi példaként.

A projekt célja

A projekt célkitűzése a 4–8 éves gyermekek természettudományos és technikai ismereteinek megalapozása. Ennek érdekében egy közös pedagógiai stratégiát dolgozunk ki arra, hogy hogyan lehet a gyermekeket az óvodai neveléstől az iskolai tanításhoz való átmenetben a természeti jelenségek és technikai problémamegoldások felfedezésére és megértésére rávezetni.

A koncepció megjelenik az óvodapedagógusok és tanítók képzési programjában és a továbbképzések anyagában.

Tevékenységek és eredmények

Ötletek, fejlesztő tevékenységek kidolgozása (játék, kísérletezés, konstruktív barkácsolás, mozgás-improvizáció és táncos-mozgásos játékos koreográfiák, gyermekkönyvek konstruktív használata, szociális folyamatok megértése és fejlesztése, projektmunka).

Gyakorlati kézikönyv összeállítása a pedagógiai fejlesztéshez, mely tevékenységeket, ötleteket, gyakorlati anyagokat tartalmaz.

Elemző kézikönyv összeállítása, mely a gyermeki megnyilvánulások és magyarázatok megfigyeléséhez és értelmezéséhez nyújt segítséget.

Továbbképzések szervezése a résztvevő városokban az óvodák és alapiskolák számára.

Implementációs és disszeminációs stratégiák kidolgozása a partnerintézmények számára.

A projekt finanszírozását az Európai Tanács támogatja. Ennek a tájékoztatónak a tartalmáért egyedül a készítője felelős. Az Európai Tanács nem felel a benne található adatok további felhasználásáért.

A Naturbild projektben számos óvoda és általános iskola működik közre Magyarországon, Németországban, Ausztriában, Szlovákiában, Romániában és Bulgáriában.

Szlovákiában partnerintézményként szerepelnek:

1. Eötvös Utcai Magyar Tanítási Nyelvű Alapiskola, Komárom
2. Eötvös Utcai Magyar Tanítási Nyelvű Óvoda, Komárom
3. Senczi Molnár Albert Óvoda, Szenc

Kérjük azokat az óvodapedagógusokat és tanítókat, akik Szlovákiában részesei szeretnének lenni a projektnek, hogy jelezzék Szabó Editnek – e-mail szabo.edit@selyeuni.sk – aki kb. 2010 januárjában Kiss Gábor segítségével biztosítja az érdeklődők számára a szlovák (Magyarország kutatói beleegyezésével és segítségével lehetőség szerint a magyar) nyelven kiadott kézikönyvet, amely megvalósítási lehetőségeket kínál fel.

A projekthez csatlakozó pedagógusok kötelesek fénykép- és egyéb dokumentációt készíteni a folyamatról. Az érdeklődőket tájékoztatjuk a részletekről.

Az együttműködés reményében

Szabó Edit és Kiss Gábor, Selye János Egyetem

160 évvel ezelőtt történt

Kivégzések Aradon és Pesten

„A magyarok háromszáz éve mindig lázadók, csaknem valamennyi Habsburg király idején törték ki forradalmak. En vagyok az az ember, aki rendet fog teremteni. Nyugodt lelkiismerettel lövöttek agyon százakat is, mert szilárd meggyőződésemmel, hogy ez az egyetlen mód intő példát szolgáltatni minden jövőendő forradalomnak.”

(Julius von Haynau)

„Magyarország Felséged lábainál hever” – jelentette a világosi fegyverletétel után Paszkevicz varsói herceg, a forradalmi Magyarországot legyőző orosz hadsereg főparancsnoka „Európa csendőré”-nek, I. Miklós cárnak. A cár az 1815-ben létrehozott (de 1848–1849-ben már agonizáló) Szent Szövetség nevében kötött megállapodást Varsóban a „diadalmas tavaszi hadjárat” során szorult helyzetbe kerülő Ausztriával, pontosabban annak ifjú császárával, Ferenc Józseffel. A megállapodás értelmében az orosz uralkodó csaknem 200 000 főből álló pihent hadsereget küldött (a Nyugat hallgatolagos beleegyezésével) a hősiessen küzdő, de már fáradt magyar honvédsereg ellen.

Az 1849. évi március–májusi magyar katonai sikerek gyors egymásutánban két osztrák főparancsnok, Windisch-Grätz és Welden bukását is előidézték. Ferenc József az orosz betöréssel csaknem egy időben a ma-

gyarországi császári csapatok főparancsnokává Julius von Haynau tábornagyot nevezte ki. Haynau ismert volt magyarellenes érzelmeiről. A forradalom idején, 1848 tavaszán a magyar kormány kérésére azért helyezték át Temesvárról Itáliába, mert vehemensen ellenezte a bécsi Burg által is jóváhagyott magyarországi változásokat. Új működési helyén az olasz felkelők elleni brutális fellépése miatt kiérdemelte a „bresciai hiéna” nevet. Az olaszok mozgalmát katonai eszközökkel leverő, ezáltal az olasz egyesítést ideiglenesen megakadályozó Joseph Radetzky tábornagy így méltatta Haynaut: „Olyan, mint egy éles borotva, amit használat után gondosan tokba kell tenni.” Ezt a „borotvát” húzta elő a tokból, és ruházta fel teljhatalommal Magyarországon és Erdélyben Ausztria császára 1849 nyarán. A hatalmas és jellegzetes bajszot viselő tábornagy nem vesztegette az időt: magyarországi tevékenységét azzal kezdte,

hogy Pozsonyban felkötötte Mednyánszky László őrnagyot és Gruber Fülöp kapitányt, mert azok korábban nem szavaztak az osztrákok által ostromlott Lipótvár feladása mellett. Majd dühe a magyar szabadság ügye pártfogását élvező, s annak a szószékről is hangot adó egyházi személyek ellen fordult. E dühnek lett áldozata többek között 1849. június 18-án Rázga Pál pozsonyi evangélikus lelkész, aki életét szintén bitófán végezte. 1849. július 1-jén Haynau kiáltványt tett közzé, melyben Magyarországon hadi- és ostromállapotot hirdetett ki. A kiáltvány szerint rögtönítélő bírósági eljárás vár mindazon országgyűlési képviselőkre, az Országos Honvédelmi Bizottmány tagjaira, a kormánybiztosokra, a honvédsereg vezetőire, a gerillákra, az ellenállásra bujtogatókra és a fegyvereket rejtegető személyekre, akik 1848. október 3-dika után is tevékenykedtek. (Október harmadika azért számított határkönek a császári udvar

felfogása szerint, mert ekkor oszlatta fel V. Ferdinánd király a magyar országgyűlést.)

Haynau ideje az 1849. augusztus 13-án lezajlott fegyverletétel után jött el igazán. Az osztrákok borzasztóan sérelmezték, hogy Görgey Artúr Világosnál szándékosan az oroszok előtt tette le a fegyvert; sőt az orosz vezetés még méltányos eljárást is kért az osztrákoktól a fogságba esett magyar katonai vezetők ügyében. Bécsben azonban másként döntöttek. Ferenc József császár és Schwarzenberg miniszterelnök, akit Széchenyi István a Bach-korszak idején született művében „halovány, vér után szomjazó vámpír”-nak nevezett, a kemény megtorlás híve volt. Haynau ebben a játszmában csupán egy előretolt sakkfigura volt – ám ezt a szerepet tökéletesen játszotta el.

A megtorlás legismertebb mozzanatira 1849. október 6-án került sor. (A dátum nem volt véletlen: a császári udvar

Az aradi tizenhárom

A megtorlás ezzel nem ért véget: a hadbíróságok mintegy ötszáz halálos ítéletet hoztak, ebből kb. százhuszat hajtottak végre. Több mint ezerötyszáz embert zártak Theresienstadt, Kufstein, Olmütz, Josephstadt iszonyú börtöneibe. 30-40 ezer honvédet besoroztak a császári hadseregbe, őket cseh, osztrák, olasz területekre vittek szolgálni. „Most tél van és csend és hó és halál / A föld megöszült...” – foglalta versbe az ország és a nemzet állapotát Vörösmarty.

A magyarországi büntető intézkedések élénk visszhangot váltottak ki külföldön. A magyarok elleni bosszúhadjárat leállítását követelte töb-

Március 17-én gróf Batthyány Lajos felelős magyar kormányt alakított

Örökmécses

pribékjei a pontosan egy évvel korábban ezen a napon kezdődött bécsi forradalomra akartak emlékeztetni, amely meggátolta, hogy az osztrák csapatok már akkor a forradalmi Magyarország ellen induljanak. A támadásra parancsot kiadó hadügyminiszter, Theodore Latour gróf pedig egy lámpavason fejezte be életét.) Aradon rögtönítélő bírósági eljárást követően kivégezték a honvédsereg tizenhárom főtisztjét. Hajnalban a kivégző osztag

sortüze oltotta ki Dessewffy Arisztid, Schweidel József, Kiss Ernő tábornokok, valamint Lázár Vilmos ezredes életét. A reggeli órákban további kilenc honvédtiszt sorakozott fel a felállított akasztófák elé. Franz Bott, Brünn város hóhéra végzett Poeltenberg Ernő, Török Ignác, Láhner György, Knezić Károly, Nagysándor József, Leiningen-Westerburg Károly, Aulich Lajos, Damjanich János és Vécsey Károly tábornokokkal. Mindannyi-

an a magyar szabadságért áldozták életüket, pedig sokan közülük magyarul egyáltalán nem, vagy csak nagyon csekély mértékben tudtak.

Ugyanezen a napon Pesten, az Újépület előtt agyonlőtték Batthyány Lajos grófot, Magyarország első felelős kormánya elnökét, akit még 1849 januárjában az első sikeres osztrák támadás idején fogatott el Windisch-Grätz herceg.

bek között Palmerston angol miniszterelnök, Tocqueville francia külügyminiszter, az USA kormánya, de még az osztrákokkal szövetséges cári udvar is. 1850 júniusában végül Ferenc József „tokba tette a borotvát”. Ám a megvert és megalázott magyarságnak még egy teljes évtizedet kellett várnia arra, hogy az éjszakát végre felváltssa a nappal.

Pelle István

IKT – féljünk, vagy barátkozunk? 2.

A hagyományos órára való felkészülés, anyagok keresése, elkészítése, tesztek és a gyakorlófeladatok összeállítása, javítása, az óra összeállítása sem kevesebb idő, mint a digitális felkészülés. A teszteket is át kell dolgoznunk időnként újra és újra, nem kevés idő alatt. Mennyi idő alatt tehetjük ezt meg számítógépen, ha már bevittük a feladatokat?

Ha végignézzük korunk pedagógiai alapelveit, gyorsan rájövünk, hogy az IKT-t felhasználó oktatás ezeket nagyban segíti:

1. Időt és energiát takarít meg tanítónak, tanulónak egyaránt.
2. Megszünteti a tantárgyak közti éles határokat, mert a szoftverek nagy része komplex oktatási anyagot tartalmaz.
3. A tanulás hatékonyságát nem csökkenti a gátlás, amely a rossz válaszadásból alakulhat ki.
4. Növeli a kreativitást, a tanulók sokirányú tevékenységét teszi lehetővé, ami kitágítja a tanulási stratégiák és a tanulás során szerethető tapasztalatok lehetőségét.
5. Támogatja az egyéni tanulást, megteremtődik a saját ütemű, önirányításos és

önkontrollon alapuló tanulás lehetősége.

6. A hagyományos tanulás során a tanár, tanító kénytelen tempóját az átlagos tanulóhoz igazítani, így a jobb tanulók unatkoznak, a gyengébbek pedig lemaradnak. A számítógépes oktatással elérhető az, hogy a tanuló az elsajátítandó anyagban saját képességeihez mérten haladjon.
7. A passzív tanuló is a tanulási folyamat aktív résztvevője lehet, megválaszthatja tanulási tempóját, a téma feldolgozásának irányát.
8. A tanulást élményként éli át a diák, mivel számára ez a fajta környezet érdekes, látványos és élvezetes.

Már nem azt mondjuk, hogy a kreatív és a korral haladni akaró, a modern tanító ezt felismeri. A valóság az, hogy a

magának jót akaró pedagógus elindul az IKT-használat útján. Azonban egyáltalán nem olyan bonyolult és nehéz a dolog, mint amennyire ezt a legtöbben gondoljuk, elképzeljük. Ne féljünk hát, barátkozunk!

Ahhoz, hogy a pedagógus és vele együtt az iskola is elérjen egy jó IKT használói szintet, sok mindenre szükség van:

- eszköztárra;
- képzésre, hisz az IKT használata attól függ, milyen képzettséggel rendelkezik a pedagógus;
- iskolavezetési támogatásra, tervezésre, az iskolai programba való beépítésre, ennek menedzselésére, ellenőrzésére.

Tény, hogyha akarjuk, ha nem, az informatikai eszközöket felhasználó oktatás fejlesztése egyre jelentősebb sze-

repet kap a 21. század iskolájában. Az is tény, hogy az ehhez szükséges tanárképzés nagyon lemaradt, késésben van. Ezért minden iskola a maga módján próbálkozik, hol több, hol kevesebb sikerrel, támaszkodva egy-egy pozitív, technikai beállítottságú kolléga teherbíráására.

Iskolánk, a Stampay János Alapiskola már hét éve jár az IKT-fejlesztés útján, hét éve kezdtünk el iskolai szinten komolyan foglalkozni a számítástechnikai eszközök használatával a tanórákon. Megjártunk egy utat, amelynek, persze sosem lesz vége. De elindultunk. Ma már iskolánk ECDL oktatóközpontként működik, mely szerves része pedagógiai programunknak. Természetessé váltak a rendszeres tantestületi képzések, két számítógépes tantermet használhatnak a tanulók, öt osztályban felszereltünk interaktív táblát és ezek használata mindennaposá vált a tanórákon. Digitális oktatóanyagaink a tantestületi számítógépeken kényelmesen elérhetők az iskolai hálózaton keresztül, ami nagyban segíti pedagógusaink felkészülését akár a szabad óráik alatt is. Wifi-rendszerrel biztosítottuk, hogy az egész iskola területén elérhető legyen az internet. Így már az sem számít különlegességnek, ha osztályról osztályra vándorol a 18 laptop, melyen önállóan dolgozhatnak a tanulók, tesztet írnak, anyagot gyűjtenek, gyakorolnak, kísérleteket figyelnek meg, stb.

Ennek a fejlődésnek a nehézségeit, folyamatát, tapasztalatait igyekszünk átadni minden kollégának egy cikksorozat elindításával, és a felújított www.extranet.sk portál hírlevél-rendszerével. Mindkettő az IKT témájával, s annak az iskolai gyakorlatban kivitelezett lehetőségeivel foglalkozik majd.

*Geri Valéria,
Stampay János Alapiskola Köbőkút*

VARÁZSOS ÉVEK

Országos Óvodapedagógiai Konferencia Deákin

A Szlovákiai Magyar Pedagógusok Szövetsége
- Óvodapedagógiai Társasága tisztelettel meghívja
Önt az országos szakmai konferenciájára.

Helyszín: Deáki Kultúrház

Időpont: 2009. november 6–7.

Program:

2009. november 6. - péntek

9.00 - 9.30	Megnyitó
Szakál Éva, az SZMPSZ
Óvodapedagógiai Társasága ASZ elnöke
Köszöntők:
Bukovský János, Deáki polgármestere
Pék László, az SZMPSZ elnöke
A deáki óvodások műsora
9.30–11.00	A mese az anyanyelv észjárása
(Zilahi Józsefné főiskolai docens,
megbízott előadó, Nyugat-magyarországi
Egyetem Soproni Pedagógiai Kara)
11.15–12.45	A személyiségfejlesztés
lehetőségei az óvodában
(Stöckert Károlyné főiskolai docens,
a Nyugat-magyarországi Egyetem Soproni
Pedagógiai Kara)
12.45–13.00	Emlékezés Vankó Teréziára
(Pálinkás Márta, az SZMPSZ
Óvodapedagógiai Társasága
megbízott elnöke)
14.00–15.00	Koszorúzás Vankó Terike sírjánál
15.00–17.30	Az óvónő nevelő-oktató tevékenységének
tervezése az új követelmények tükrében
(Pócz Ildikó, Dunaszerdahely)
17.30–18.00	Az SZMPSZ Óvodapedagógiai
Társasága elnökének megválasztása
19.00–20.00	A pletykázó asszonyok – népmese.
Előadja: Erdélyi Emese, Nádszeg
A Kákics együttes fellépése
Székesfehérvárról

2009. november 7. – szombat

8.30–9.30	A nevelőmunka tervezésénél felmerülő
kérdések megvitatása – beszélgető kör
Pócz Ildikó vezetésével
9.30–12.00	Zene az ünnepben - ünnep a zenében
(Dr. Szarka Júlia, ELTE Tanító- és Óvóképző
Főiskolai Kar Ének-zenei Tanszék Budapest)
12.30	Zárszó

Kiegészítő programok:

Könyvvásár – Családi Könyvklub, Dunaszerdahely

Bemutatom óvodámat c. kiállítás az
óvónők által hozott fényképekből.

Szervezők: SZMPSZ Óvodapedagógiai Társaság,
SZMPSZ Galánta - Vágsellye TV

Támogatók: Pázmány Péter Alapítvány, Deáki

Község Önkormányzata, SZMPSZ OV

Bővebb tájékoztató: www.szmps.sk.

FELHÍVÁS

A Pozsonyi Magyar Tannyelvű Alapiskola és
Gimnázium, a Magyar Köztársaság Kulturális
Intézete és a Pozsonyi Casino mellett működő
VIDÉO Alapítvány 2009. november második
felére meghirdeti a **IV. KULCSÁR TIBOR
VERS- ÉS PRÓZAMONDÓ VERSENY-t.**

A verseny első évfolyamának meghirdetésekor célunk a
szlovákiai magyar irodalom alkotásainak megszólaltatása és
népszerűsítése volt, valamint tisztelni szerettünk volna Kul-
csár Tibor, iskolánk kiváló pedagógusa emléke előtt.

A versenyt az alapiskolák nyolcadik és kilencedik osztályos
tanulói, a négyosztályos gimnáziumok diákjai, a nyolcosztályos
gimnáziumok harmadikos és negyedikes, valamint felső tago-
zatos diákjai számára hirdetjük meg két kategóriában.

A versmondók egy szlovákiai magyar költő (ajánlott Kul-
csár Ferenc) művével készüljenek.

A prózamondók egy szlovákiai magyar író (ajánlott Dobos
László) alkotásával indulhatnak a versenyen.

A versenyre jelentkezni lehet a gimnázium címén vagy a
kulcsarm@gdunaba.sk címen (a jelentkező lap megtalálható a
www.gdunaba.sk honlapon).

A jelentkezés határideje 2009. november 6.

Elérhetőségek: ZŠ a Gymnázium s VJM, Po-

zsonyi Magyar Tannyelvű AI és Gimnázium,

Dunajská 13, 814 84 Bratislava, az iskola titkárságá-
nak telefonszáma: 02/5296-43-15, fax: 02/5292-77-69

Elismerésben részesültek az érsekújvári magyar iskolák diákjai

*A tudás hatalom, melynek értéke csak nő azáltal, ha anyanyelvén,
kisebbségi magyarként szerzi az ember. Az így kapott ismereteket, le-
gyenek azok alap- vagy középfokúak, ill. szakmaiak, meg kell becsül-
ni, és a lehetőségeinkhez mértén értékelni is, mert az a diák, aki időt
és energiát fektet a többletmunkába, megérdemli az elismerést.*

*Ezek az alapelvek vezérelték azokat az egykori érsekújvári gimnazi-
stákat, mai öregdiákokat, akik létrehozták az Érsekújvári Magyar
Tanulóifjúságért Alapítványt azgal a céllal, hogy pénz-, ill. könyv-
jutalomban részesítsék azokat a kitűnő eredményeket elérő, iskolá-
jukat különféle tanulmányi versenyeken eredményesen képviselő di-
ákokat, akik magyar oktatási nyelvű vagy magyar nyelven is oktató
intézményben végzik tanulmányjaikat.*

*Október 28-án az érsekújvári Csemadok-székházban került sor a dí-
jak átadására, a rendezvény házigazdája az idei évben az érsekúj-
vári Pázmány Péter Gimnázium volt. A gimnázium négyéves tago-
zatának végzősei és a nyolcéves tagozat kvartta, ill. oktáva osztályos
tanulói mellett kitüntetésben részesültek a Czuczor Gergely Magyar
Tanítási Nyelvű Alapiskola, a Közös Igazgatású Jedlik Ányos Elek-
trotechnikai Szakközépiskola és Kereskedelmi Akadémia valamint
az Érsekújvári Szakközépiskola diákjai is.*

(képek a 24-ik oldalon)

Dózsa Roland

Balogh János Országos Környezet- és Egészségvédelmi Csapatverseny a 12-14 éves korosztály számára

A verseny meghirdetője: a Herman Ottó Környezetvédelmi Oktatóközpont – Bem József Általános Iskola

A verseny célja: a tizenéves korosztály legyen tisztában a különböző környezeti problémák környezet- és egészségügyi hatásaival és ismerje meg a lehetséges megelőzési módokat.

A verseny kategóriái korcsoportok szerint: A vetélkedőn 6-7-8. évfolyamos háromfős csapatok vehetnek részt.

A verseny témakörei:

- A talaj, a víz, és a levegőszennyeződés, a hulladékok és a zaj
- A globális környezeti problémák
- A környezetszennyezés okozta egészségügyi problémák
- A környezeti ártalmak megelőzésének illetve csökkentésének módjai

A felkészüléshez ajánlott irodalom:

- Balogh János életrajza
- Biológia, kémia, fizika 7–8. osztály
- Egészségtan 6–8. osztály
- Folyóiratok: Lélegzet, Lélegzetnyi Hírlevél (ősztől)
Kukabúvár (ősz, téli, tavaszi kiadványok)

A verseny rendszere:

A versenyre *iskolánként* egy, 3 fős csapat jelentkezését várjuk. (A csapattagok legalább egyike 8. osztályos legyen, hogy a kémiában tanulmányokat is hasznosítani tudják.) A jelentkezéskor (levélben, távmásolón, elektronikus levélben) kérjük az iskola nevét, címét, elérhetőségét és a felkészítő tanár nevét. Nevezési díj nincs.

Jelentkezési cím: Nagyné Horváth Emília, Herman Ottó Környezetvédelmi Oktatóközpont, 1101 Bp., Hungária-krt. 5.-7.

Tel./Fax: 06/1/ 261 6786, e-mail: hemike51@gmail.com

Jelentkezési határidő: 2009. december 5.

A **regionális** vagy a megyei (fővárosi) fordulót a jelentkezések függvényében szervezzük. A versenyző csapatok a meghirdetők által kiküldött feladatlapot oldanak meg.

Időpont: 2010. március 17. (szerda) 14.00 óra

A regionális döntő eredményéről 2010. április 1.-ig küldünk értesítést. Az országos döntőre a legjobb teljesítményt nyújtott 10 - 15 csapatot hívjuk meg. (A támogatás függvényében.)

A döntőn a részvétel ingyenes. Az útiköltség és a második éjszaka szállásdíja a csapatokat terheli.

A döntőbe jutott csapatok előzetes feladatai:

Egy környezetvédelmi plakát készítése

Felkészülés egy lakóhelyi környezet-egészségügyi probléma illetve megoldásának csapatmunkában történő bemutatására. Előadási idő 6 perc.

A döntő írásbeli, szóbeli és gyakorlati feladatokból áll.

A döntőbe jutott csapatok oklevelet és felkészítőikkel együtt ajándékot kapnak.

A döntő időpontja: 2010. június 4-5. (péntek délután és szombat egész nap)

Helyszíne: Egy budapesti kulturális központ és a Bem József Általános Iskola 1101 Bp. Hungária krt. 5.-7.

A szervezők elérhetősége: www.bem-iskola.hu

Nagyné Horváth Emília, Herman Ottó Környezetvédelmi Oktatóközpont, 1101 Bp., Hungária-krt. 5.-7., Tel./Fax: 06/1/ 261 6786, e-mail: hemike51@gmail.com

VII. SIKLÓSI IRODALMI GYERMEKFESTIVÁL „Lélektől lélekeig” 2010.

A fesztivál célja:

- A hagyományteremtés mellett, a gyermekek irodalmi műveltségének fejlesztése, irodalmi értékeink őrzése.
- Anyanyelvünk ápolása.
- Magyarországi iskolák és a határainkon túli magyar nyelven tanuló-tanító iskolák közötti kapcsolat ápolása.

A rendezvény időpontja:

2010. március 26-27. (péntek, szombat)

A fesztivál szervezője: Batthyány Kázmér Általános Iskola

A fesztivál helyszíne: 7800 Siklós Köztársaság tér 6.

A fesztivál résztvevői:

I. korcsoport: 3. és 4. évfolyamosok

II. korcsoport: 5. és 6. évfolyamosok

III. korcsoport: 7. és 8. évfolyamosok

Nevezni maximum 5 perces alkotással lehet.

Az I. és II. korcsoportosok Herman Ottó születésének 175. évfordulója jegyében természetről szóló verssel vagy prózai alkotással nevezhetnek.

A III. korcsoportosok a 210 éve született Vörösmarty Mihály vagy a 220 éve született Kölcsey Ferenc lírai vagy epikai alkotásaival, illetve a költőkről szóló művel vehetnek részt az irodalmi gyermekfesztiválon.

A nevezéseket a Szlovákiából jelentkező iskolák is **Siklóstra küldjék 2009. nov. 30-ig** a következő címmel:

Batthyány Kázmér Általános Iskola

7800 Siklós, Köztársaság tér 6.

Tel.: 06-72 / 495-018, Fax: 06-72 / 495-019

E-mail: batthyansiklos@freemail.hu

Elküldendő adatok:

- a tanuló neve, korcsoportja,
- a tanuló által előadandó mű szerzője, címe, műfaja,
- a tanuló iskolájának neve, címe és elérhetőségének e-mail címe,
- a tanulót felkészítő tanár neve, e-mail címe, telefonszáma

A régiókból beküldött adatok alapján a fesztiválra Siklósra küld meg hívót.

Szlovákiai régióközpont:

Pázmány Péter Alapiskola, P. Pázmaňa 48, 927 00 Šaľa

Szervező: Szetyinszky Veronika

tel.:00-421-915-425600, e-mail: szetyiv@azet.sk

További résztvevők számára előrejelzés alapján, önköltségen biztosítjuk az ellátást.

A magyarországi iskolák tanulóinak a siklósi fesztiválra a nevezési díj **1000 Ft/fő**, melyet a helyszínen kell befizetni a határon túlról érkezőknek részvételi díjat nem kell fizetni.

További információkért hívható:

Kóródiné Vörös Ilona szervező,

Matisáné Klement Júlia gazdasági főszervező,

tel.: 72/495-018, fax:72/495-019, batthyansiklos@freemail.hu

A fesztiválról bővebben: www.szmps.sk

2009 – a Magyar Nyelv Éve

„A nyelv egyik legféltőbb kincse, egyik legfőbb dísze a nemzetnek,
s a nemzeti léleknek mind igen szép képe, mind hív fenntartója s ébresztője!”

(Kazinczy Ferenc)

Juhász György, parlamenti képviselő,
megnyitja a rendezvényt

Bukai Éva prezentációja Kazinczyról

Az I. kategória győztesei

A Nemzeti Emlékezet Program keretében a magyar kormány 1127/2003. (XII.17.) számú határozatával Kazinczy Ferenc negyedéves szünetnapja alkalmából a 2009. évet a Magyar Nyelv Événak nyilvánította. Az érsekújvári Pázmány Péter Gimnázium vezetése úgy döntött, szeretne erről méltóképpen megemlékezni. E célból regionális szövegértelmezési anyanyelvi vetélkedőt szerveztek, amelyre négy járás iskoláiból (Lévai, Nyitrai, Érsekújvári, Komáromi) érkeztek a diákok 2009. október 26-án.

A rendezvényt az egykori alma materében Juhász György, parlamenti képviselő, Tardoskőd község polgármestere, a nyitrai Konstantin Egyetem tanára nyitotta meg. „Nyelvében él a nemzet! – mondta gróf Széchenyi István. Nekünk, pedagógusoknak, és nektek, diákoknak közös feladatunk, hogy megőrizzük a magyar nyelvet a szlovákiai magyar közösségben. És nem elég megőriznünk, ápolnunk kell és továbbadnunk. Erre kérem Önöket, pedagógusokat, és erre kérlek benneteket, diákokat. Ez a mi küldetésünk” – mondta a jelenlévő mintegy 50 tanuló és kísérő tanáraiknak üdvözlő beszédében.

Az OECD által szervezett PISA-kutatások kimutatták, hogy a szlovákiai és a magyarországi fiatalok szövegértő olvasásból, szövegértelmezésből gyengébben teljesítenek korosztályukhoz tartozó, skandináv országokban élő társaiknál. Az érsekújvári gimnázium

magyartanárai ezért döntöttek az olvasás ilyenfajta népszerűsítése mellett.

Miután a versenyzők megtekintették Bukai Éva és Reczai Lilla 2. A osztályos tanulók Kazinczy Ferenc és a nyelvújítás című prezentációját, a diákok két korcsoportban mérték össze tudásukat:

1. kategória: az alapiskolák 7–9. évfolyamai és a 8-osztályos gimnáziumok tercia–kvarta évfolyamai

2. kategória: a gimnáziumok 1–3. évfolyamai és a 8-osztályos gimnáziumok kvinta–septima évfolyamai

Az I. kategóriában versenyzők Bőszörményi Gyula: Gergő és az álomfogók c. könyvéből hallgattak meg egy szövegrészletet, majd a feladatlapok kitöltéséhez láttak hozzá. A 2. kategóriában Szabó Magda: Für Elise c. regényéből választott szövegrészlethez kapcsolódtak a kérdések. Amíg a zsűri – Kollár Klaudia és Dózsa Roland – javította a feladatlapokat, a versenyzők ünnepi műsoron tapsolhattak a hazaiak színjátós csoportjának, a Csürdöngölőknek, a nagykeri Mórincza néptáncscsoportnak, és néhány tehetséges érsekújvári énekesnek, szavalónak.

A délutáni eredményhirdetésen Peternai Zsuzsanna iskolagazgató kihirdette a győztesek névsorát:

1. kategória

1. hely: Nágel Máté, Csongrády Lajos Alapiskola, Szögyén (felkészítő tanár: Csemez Mária)

2. hely: Tanka Bálint, Pázmány Péter Gimnázium, Érsekújvár (felkészítő tanár: Borka Rozália)

3. hely: Csányi Márk, Pázmány Péter Gimnázium, Érsekújvár (felkészítő tanár: Borka Rozália)

2. kategória

1. hely: Dobosi Boglárka, Nagyboldogasszony Nyolcéves Egyházi Gimnázium, Gúta (felkészítő tanár: Fekete Mária)

2. hely: Kantár Kristóf, Selye János Gimnázium, Komárom (felkészítő tanár: Farkas Adrianna)

3. hely: Vrzák László, Pázmány Péter Gimnázium, Érsekújvár (felkészítő tanár: Benkő Tímea)

„Meggelengette a szívem a kedves fogadtatás – nyilatkozta Gubikné Harmati Mária, a zselizi Comenius Gimnázium magyartanára. – A hazaiak vendégszeretetét, törődését, odafigyelését éreztük az egész rendezvény alatt. Tetszett a lányok prezentációja és a kultúrműsor is. A verseny színvonalas, igényes volt. A részvételünk is bizonyítja, hogy támogatom a kezdeményezést. Telitalálat az ötlet, ilyen vetélkedőn még nem voltunk. Jómagam is tapasztalom, hogy hiányosságok vannak a szövegértés területén. Sopánkodni, panaszkodni nem elég. Tenni kell a javulásért. És ez a verseny már előrelépés. A megmérettetés, a külső motiváció rendkívül fontos a munkánkban, így szembesülünk a valósággal, és tudatosítjuk, hogy magasabbra kell emelni a mércét. Két elsős diáklányt hoztam a versenyre, rövid ideje ismerem

A II. kategória győztesei

őket, de az irodalom, az anyanyelvi iránti szeretetükről már meggyőződtem. Érdekes, hogy éppen az egyiknek pár héttel ezelőtt nyomtam a kezébe Szabó Magda: Für Elise c. regényét. Olvasd el, mondtam neki, mert nekem nagyon tetszett. Ha neked is tetszeni fog, választunk belőle egy részletet a szavalóversenyre. A regényt elolvasta, rajongással beszélt róla. A szövegértő feladat megoldása mégsem sikerült neki tökéletesen. Tehát tanult a megmérettetésből. Jövőre újra jövünk.”

Jövőre valóban hasonló versenyre várják vissza a diákokat, és ezúttal nem Kazinczy, hanem Pázmány Péter születésnapjához (október 4.) kötik majd a rendezvényt, hiszen ő az intézmény névadója, s egy év múlva a pázmányosok kerek évfordulót ünnepelnek. Addig is Kazinczyval üzenik minden olvasni szerető fiatalnak: „Jót, s jól!”

Benkő Tímea

Pillanatsfelvételek az érsekújvári magyar tanítási nyelvű iskolák díjátadó ünnepségéről

Bíró Szilvia, a gimnázium 4.B osztályos tanulója

Radocsi Ákos, (az ÉMTA Kuratóriumának elnöke) a gimnázium diákjait jutalmazza

A Czuczor Gergely Alapiskola díjazottjai

Az Érsekújvári Rockszenpad műsora

A műsorvezetők: Bukai Éva és Sárai Balázs

Farkas Hajnalka és Hugyivár Ádám

Farkas Hajnalka - furulya

Dr. Fekets Rezső gratulál a szaktanintézet díjazottjainak

Farkas Tibor, Nyitra megyei képviselő gratulál az iparistáknak

← Luzsica Lajos Árpád